

Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра обліку і аудиту

**Методичні рекомендації та завдання для проведення практичних занять
з навчальної дисципліни “Облік і аудит”**

для студентів географічного факультету
напряму підготовки 242 “Туризм”

Львів - 2023

Вступ

Предметом дисципліни є теоретичні засади та діюча практика бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах – суб'єктах господарювання різних форм власності.

Мета дисципліни – набуття теоретичних знань та опанування умінь і навичок з ведення бухгалтерського обліку на підприємствах та аудиторської перевірки.

Завданнями дисципліни є:

- набуття теоретичних знань з бухгалтерського обліку при вивчанні предмету та об'єктів бухгалтерського обліку, його методів та принципів ведення, загальних питань облікової політики підприємства;
- опанування практичних навичок щодо складання первинних документів, правильного відображення в бухгалтерському обліку типових господарських операцій підприємства, групування та узагальнення їх в облікових регістрах;
- ознайомлення з обліковим циклом підприємства; з порядком узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку та складанням бухгалтерського балансу;
- опрацювання законодавчої та нормативної бази, яка регламентує загальні питання ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Вивчання дисципліни передбачає проведення лекційних і практичних занять, самостійної роботи студентів.

В процесі практичних занять і самостійної роботи передбачається:

- набуття студентами практичних умінь і навичок по кожній темі курсу згідно відповідних навчальних завдань,
- самостійне вивчання та вирішення окремих завдань.

Після вивчання дисципліни студент повинен вміти визначити економіко-правовий зміст господарських явищ та фактів, які відбуваються на підприємстві, відобразити факти господарської діяльності в бухгалтерському обліку.

Метою проведення практичних і семінарських занять є закріплення теоретичних знань з обліку, отриманих студентами на лекціях та при самостійному вивченні тем курсу за рекомендованою літературою, а також оволодіння практичними навичками документального оформлення господарських операцій, їх бухгалтерського опрацювання, ведення облікових регістрів, узагальнення облікової інформації для відображення її у бухгалтерській звітності.

У результаті проведення практичних і семінарських занять студенти повинні:

знати методику визначення інформаційних потреб користувачів, вимоги до документування господарських операцій та документообігу, звітність матеріально-відповідальних осіб, застосування Плану рахунків та П(С)БО стосовно конкретних господарських ситуацій, склад та порядок застосування облікових регістрів бухгалтерського обліку, технологію узагальнення інформації;

вміти самостійно складати й опрацьовувати первинні документи та звіти матеріально-відповідальних осіб підприємства; складати бухгалтерські проведення; вести облікові регістри; здійснювати бухгалтерський контроль облікових даних; готувати дані для заповнення форм звітності; формувати вихідні дані для внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації бухгалтерського обліку.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

	Назва теми	Аудиторна робота години
1	Тема 1. Господарський облік, його суть і характеристика	2
2	Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку	4
3	Тема 3. Методичні прийоми бухгалтерського обліку та їх використання на підприємствах	4
4	Тема 4. Бухгалтерський баланс	4
5	Тема 5. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	4
6	Тема 6. Документація, інвентаризація	4
7	Тема 7. Оцінювання і калькуляція в системі бухгалтерського обліку	4
8	Тема 8. Облік основних господарських процесів	6

9	Тема 9. Облікові реєстри, техніка, форми та організація обліку на підприємстві	4
10	Тема 10. Облік необоротних активів	4
11	Тема 11. Облік виробничих запасів	4
12	Тема 12. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості	2
13	Тема 13. Облік фінансових інвестицій	2
14	Тема 14. Облік власного капіталу	2
15	Тема 15. Облік зобов'язань	2
16	Тема 16. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу	4
17	Тема 17. Облік витрат діяльності підприємства	2
18	Тема 18. Облік доходів і фінансових результатів	2
19	Тема 19. Фінансова звітність	2
20	Тема 20. Поняття аудиту, об'єкти, суб'єкти.	2
21	Тема 21. Організація та регулювання аудиту в Україні	2
22	Тема 22. Осоромлення результатів аудиторської перевірки	2
	Разом	68

ТЕМА 1. Господарський облік, його суть і характеристика

1. Виникнення обліку, його необхідність.

Тестові завдання.

Знайти правильну відповідь на тестові питання

1. Традиційно в Україні господарський облік поділяють на:

- а) фінансовий, податковий, управлінський;
- б) оперативний, статистичний, бухгалтерський;
- в) бухгалтерський, виробничий, управлінський;
- г) немає правильної відповіді.

2. Бухгалтерський облік є складовою більш широкого поняття:

- а) податковий облік;
- б) фінансовий облік;
- в) господарський облік;
- г) немає правильної відповіді.

3. Облік, який надає інформацію про кількісну характеристику якісно визначених масових явищ і процесів у визначених умовах часу і простору, називається:

- а) аналітичним;
- б) зведеним;
- в) статистичним;
- г) немає правильної відповіді.

4. Не є етапами (стадіями) господарського обліку:

- а) спостереження, вимірювання;
- б) групування і узагальнення;
- в) реєстрація фактів господарського життя;
- г) немає правильної відповіді.

5. Упорядкована і регламентована система збирання, вимірювання, обробки та передачі інформації про господарюючий суб'єкт користувачам для прийняття управлінських рішень — це:

- а) одне з відомих визначень бухгалтерського обліку;
- б) визначення бухгалтерського обліку, наведене в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні";
- в) визначення завдання курсу "Бухгалтерського обліку";
- г) немає правильної відповіді.

6. У бухгалтерському обліку використовують такі вимірники:

- а) грошові;
- б) натуральні;
- в) трудові;
- г) всі зазначені вище.

7. Натуральні вимірники використовуються для:
- а) аналітичного (кількісного) обліку матеріальних цінностей;
  - б) розрахунку погодинної заробітної плати;
  - в) складання фінансової звітності;
  - г) немає правильної відповіді.
8. Яке з наведених нижче тверджень правильне:
- а) в бухгалтерському обліку використовується виключно грошовий вимірник;
  - б) грошовий вимірник у бухгалтерському обліку використовується поряд із натуральними;
  - в) трудові вимірники в сучасному бухгалтерському обліку не застосовуються;
  - г) за допомогою грошового вимірника узагальнюються всі господарські операції, що раніше обліковувались у натуральних і трудових вимірниках?
9. Для обліку кількості відпрацьованого часу використовують такі вимірники:
- а) натуральні й вартісні;
  - б) умовно-натуральні;
  - в) трудові;
  - г) всі перелічені вище.
10. У якому варіанті відповіді перелічено тільки натуральні показники:
- а) гривня, копійка, метр;
  - б) кілограм, умовна банка, метр;
  - в) долар, людино-день, штука;
  - г) у жодному з наведених?
11. Особливостями бухгалтерського обліку є те, що він:
- а) суворо документальний;
  - б) вартісний;
  - в) суцільний, безперервний;
  - г) всі перелічені.
12. Використання вибіркового (несуцільного) спостереження характерне для:
- а) бухгалтерського обліку;
  - б) статистичного обліку;
  - в) аналітичного обліку;
  - г) фінансового обліку.
13. Який з видів господарського обліку може мати суцільний характер:
- а) статистичний;
  - б) бухгалтерський;
  - в) всі наведені вище;
  - г) немає правильної відповіді?
14. Виключно документальне спостереження за фактами господарської діяльності використовують у:
- а) бухгалтерському обліку;
  - б) статистичному обліку;
  - в) оперативному обліку;
  - г) в усіх наведених.
15. За характером і змістом бухгалтерський облік поділяють на:
- а) аналітичний та синтетичний;
  - б) зведений та пооб'єктний;
  - в) фінансовий, податковий, управлінський;
  - г) оперативний та статистичний.
16. Обчислення показників валових доходів та валових витрат, а також визначення прибутку для розрахунку суми податку є функцією:
- а) фінансового обліку;
  - б) управлінського обліку;
  - в) податкового обліку;
  - г) всіх перелічених вище видів обліку.
17. Основною метою фінансового обліку є:
- а) узагальнення даних про господарську діяльність у формі фінансової звітності;
  - б) облік та розподіл витрат за центрами відповідальності;
  - в) складання податкових декларацій;
  - г) все перелічене вище.
18. Що з наведеного містить комерційну таємницю підприємства:
- а) фінансова звітність;
  - б) дані управлінського обліку;
  - в) податкові декларації;
  - г) все наведене вище?
19. Не є обов'язковим і використовується виключно для внутрішніх потреб управління:

- а) податковий облік;
  - б) управлінський облік;
  - в) фінансовий облік;
  - г) всі наведені вище.
20. обов'язковість ведення бухгалтерського обліку в Україні закріплена в:
- а) Законі України "Про податкову службу";
  - б) Законі України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні";
  - в) Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку;
  - г) Конституції України.
21. Доповніть твердження: "Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку є...":
- а) обов'язковими для використання в усіх країнах-членах ООН;
  - б) обов'язковими для використання в Україні;
  - в) набором рекомендацій щодо ведення обліку та подання звітності;
  - г) набором рекомендацій про організацію податкової системи.
22. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку затверджуються:
- а) урядом України;
  - б) спеціальною комісією ООН;
  - в) Міністерством фінансів України;
  - г) Президентом України.
23. Доповніть речення: "Державне регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні...":
- а) здійснюється на підставі Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні";
  - б) здійснюється на підставі Закону України "Про податкову службу";
  - в) не здійснюється;
  - г) заборонено Конституцією України.
24. Правила ведення податкового обліку визначаються в:
- а) Законі України "Про податкову службу";
  - б) Законі України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні";
  - в) Законі України "Про оподаткування прибутку підприємств";
  - г) Законі України "Про податковий облік та суміжні права".
25. Особи, які використовують фінансову звітність та іншу бухгалтерську інформацію для задоволення певних інформаційних потреб називаються:
- а) користувачами бухгалтерської інформації;
  - б) потенційними інвесторами;
  - г) власниками підприємства;
  - д) пов'язаними особами.
26. Користувачів бухгалтерської інформації поділяють на:
- а) дійсних і потенційних;
  - б) внутрішніх та зовнішніх;
  - в) прямих та опосередкованих;
  - г) постійних та випадкових.
27. Які з наведених користувачів бухгалтерської інформації є внутрішніми:
- а) апарат управління підприємством;
  - б) власники;
  - в) керівники структурних підрозділів;
  - г) всі перелічені вище?
28. Які з наведених користувачів бухгалтерської інформації не є зовнішніми:
- а) потенційні інвестори;
  - б) постачальники;
  - в) професійні спілки;
  - г) жоден із перелічених вище?
29. Спроможність підприємства виплачувати дивіденди насамперед цікавить:
- а) акціонерів;
  - б) покупців продукції;
  - в) постачальників;
  - г) аудиторські фірми.
30. Здатність підприємства забезпечувати оплату праці та зайнятість цікавить:
- а) працівників;
  - б) профспілкові організації;
  - в) всіх зазначених вище;
  - г) жодного з перелічених користувачів.
31. Постачальники та клієнти зацікавлені у:

- а) виконанні підприємством договірних зобов'язань;
  - б) своєчасності сплати податків підприємством;
  - в) дивідендній політиці підприємства;
  - г) своєчасності виплати заробітної плати.
32. Доповніть речення: "Кредитори — це...":
- а) внутрішні користувачі бухгалтерської інформації;
  - б) зовнішні користувачі, які мають прямий фінансовий інтерес до підприємства;
  - в) зовнішні користувачі, які безпосередньо не зацікавлені в діяльності підприємства;
  - г) не є користувачами бухгалтерської інформації.
33. Які з перелічених користувачів інформації безпосередньо не зацікавлені в діяльності підприємства:
- а) аудиторські фірми, які підтверджують звітність підприємств; і.
  - б) потенційні інвестори;
  - в) постачальники;
  - г) покупці?

Контрольні питання:

1. Що являє собою господарський облік?
2. Що ви розумієте під бухгалтерським обліком?
3. Роль бухгалтера в підприємницькій діяльності.
4. Виникнення обліку, його необхідність.

Рекомендовані джерела: [1, 6, 29, 42, 43, 48, 57].

ТЕМА 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

1. Предмет бухгалтерського обліку та його об'єкти.
2. Групування активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства.

Завдання 1.

1. Здійснити групування ресурсів торговельного підприємства та джерел їх утворення за ознаками, наведеними в табл. 2.1. Визначити суму власного капіталу підприємства.
2. Здійснити групування ресурсів виробничого підприємства та джерел їх утворення за ознаками, наведеними в табл. 2.2. Визначити суму власного капіталу підприємства.

Таблиця 2.1

Ресурси торговельного підприємства та джерела їх утворення станом на 31.12.200 р.

№ пор.	Ресурси та джерела їх утворення	Сума, грн	Актив		Пасив	
			Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Зобов'язання
1.	Статутний капітал (визначити суму)					
2.	Матеріали	250				
3.	Грошові кошти у касі	140				
4.	Незавершене виробництво	360				
5.	Довгострокові кредити банків у національній валюті	1000				
6.	Готова продукція	890				
7.	Додатковий капітал	200				
8.	Заборгованість покупців за товари	1200				
9.	Зобов'язання з податку на прибуток	480				
10.	Торговельне обладнання	5900				
11.	Паливо	100				
12.	Грошові документи	180				
13.	Офісні меблі	380				
14.	Резервний капітал	1150				

№ пор.	Ресурси та джерела їх утворення	Сума, грн	Актив		Пасив	
			Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Зобов'язання
15.	Товари	224				
16.	Нематеріальні активи	280				
17.	Малоцінні та швидкозношувані предмети	120				
18.	Нерозподілений прибуток	1560				
19.	Заборгованість матеріально відповідальної особи за завданими збитками	220				
20.	Векселі видані	560				
21.	Векселі одержані	380				
22.	Зобов'язання постачальникам за товари	420				
23.	Зобов'язання з оплати праці	345				
24.	Зобов'язання зі страхування	220				
25.	Поточний рахунок в банку	3700				
26.	Будівля складу	6000				
	Разом (визначити)					

Таблиця 2.2

Ресурси виробничого підприємства та джерела їх утворення станом на 31.12.200 р.

№ пор.	Ресурси та джерела їх утворення	Сума, грн	Актив		Пасив	
			Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Зобов'язання
1.	Автомобілі легкові	10200				
2.	Готова продукція на складі	560				
3.	Грошові кошти в касі	790				
4.	Зобов'язання з оплати праці	700				
5.	Короткострокові кредити банку	4000				
6.	Кошти на поточному рахунку в банку	3000				
7.	Нерозподілений прибуток	950				
8.	Персональний комп'ютер	25000				
9.	Матеріали	340				
10.	Незавершене виробництво	400				
11.	Статутний капітал (визначити суму)					
12.	Заборгованість підзвітних осіб за виданими авансами на відрядження	500				
13.	Заборгованість бюджету з податку на прибуток	1280				
14.	Верстати	3400				
14.	Паливо	100				
15.	Заборгованість постачальникам за одержані від них матеріали	890				
16.	Резервний капітал	1150				
17.	Спеціальний одяг та взуття на складі (термін використання менше року)	590				

№ пор.	Ресурси та джерела їх утворення	Сума, грн	Актив		Пасив	
			Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Зобов'язання
18.	Придбані акції та облігації інших підприємств (на термін більше року)	1800				
19.	Авторські права	4000				
20.	Зобов'язання зі страхування	920				
21.	Заборгованість покупців за реалізовану їм продукцію	6000				
22.	Інструменти терміном використання менше року	200				
	Разом (визначити)					

Тематика для реферування:

Завдання і принципи організації бухгалтерського обліку.

Суть бухгалтерського обліку і завдання, що ставляться перед ним.

Контрольні питання:

1. Розкрийте поняття господарського обліку, назвіть його види.
2. Розкрийте сутність бухгалтерського обліку.
3. Які функції бухгалтерського обліку?
4. Дайте характеристику об'єктам бухгалтерського обліку.

Рекомендовані джерела: [6, 29, 42, 43, 48, 57].

ТЕМА 3. Методичні прийоми бухгалтерського обліку та їх використання на підприємствах

1. Характеристика методу бухгалтерського обліку.

Завдання 1.

- 1.1 Здійснити групування майна підприємства і джерел його утворення.
- 1.2. Визначити розмір власного капіталу і зобов'язань підприємства.

Таблиця 3.1

Дані про активи та пасиви ТзОВ „Міраж” станом на 1 березня 200_р.

Активи та пасиви	Сума, грн.	Актив, грн.	Пасив, грн.
1.Резервний капітал	4800		
2.Основні засоби	12360		
3.Знос основних засобів	380		
4.Готова продукція	4900		
5.Каса	600		
6.Заборгованість до бюджету по податках	1230		
7.Поточний рахунок	6200		
8.Статутний капітал	18000		
9.Заборгованість покупців за відвантажені товари	890		
10.Заборгованість персоналу з оплати праці	1650		
11.Заборгованість органам соціального страхування	490		
12.Заборгованість за виданими авансами	153		
13.Заборгованість постачальникам за отримані товари	4800		
14.Короткострокові кредити банків	1740		
15.Виробничі запаси	7987		
Разом			

Завдання 2

1. Згрупувати господарські засоби, подані у таблиці 3. 2, за ознаками Активу та Пасиву, тобто за складом та розміщенням і за джерелами утворення.
2. Згрупувати господарські засоби Активу, наведені у таблиці 2, за ознаками необоротні та оборотні .
3. Визначити: до власного капіталу чи до зобов'язань, належать господарські засоби Пасиву, наведені у таблиці 2.
4. Визначити суму статутного капіталу.

Таблиця 3.2

Інвентаризаційний опис господарських засобів підприємства станом на 01.01.200__ року

№ з/п	Господарські засоби	Сума, грн	Актив		Пасив	
			Необоротні	оборотні	Власний капітал	зобов'язання
1	2	3	4	5	6	7
1.	Статутний капітал (визначити суму)	?				
2.	Матеріали	250				
3.	Каса (готівкові кошти)	140				
4.	Незавершене виробництво	360				
5.	Довгострокові кредити банків у національній валюті	1000				
6.	Готова продукція	890				
7.	Додатковий капітал	200				
8.	Заборгованість покупців за продані товари	1200				
9.	Зобов'язання з податку на прибуток	480				
10.	Верстати	5900				
11.	Паливо	100				
12.	Грошові документи	180				
13.	Запасні частини	380				
14.	Резервний капітал	1150				
15.	Товари	224				
16.	Нематеріальні активи	280				
17.	Малоцінні швидкозношувані предмети (оборотні)	120				
18.	Нерозподілений прибуток	1560				
19.	Заборгованість матеріально відповідальної особи за завданими збитками (розрахунки за відшкодуванням завданих збитків)	220				
20.	Векселі видані	560				
21.	Векселі одержані	380				
22.	Зобов'язання постачальникам за одержані товари	420				
23.	Зобов'язання з оплати праці працюючим	345				
24.	Зобов'язання зі страхування працюючих	220				
25.	Поточний рахунок в банку	3700				
26.	Будівля складу	6000				

Контрольні питання:

1. У чому полягає значення загальнонаукових методів бухгалтерського обліку?
2. Дайте характеристику специфічних облікових прийомів (методів) бухгалтерського обліку.
3. Розкрийте взаємозв'язок предмета і методу бухгалтерського обліку.

Тематика для реферування:

1. Характеристика методу бухгалтерського обліку.
2. шляхи розвитку методу бухгалтерського обліку.

Рекомендовані джерела: [6, 29, 42, 43, 48, 57].

ТЕМА 4. Бухгалтерський баланс

1. Складання бухгалтерського балансу та характеристика його статей

Завдання 1:

З наведених даних вибрати лише ті дані, які відображаються в балансі підприємства:

1. Поточний рахунок в банку.
2. Продуктивність праці.
3. Номер документу.
4. Внесок власників до статутного капіталу.
5. Кількість обладнання на підприємстві.
6. Кредиторська заборгованість.
7. Короткострокові кредити банку.
8. Матеріали.
9. Дохід від реалізації товарів.
10. Собівартість реалізованих товарів.

Завдання 2

На підставі балансового рівняння ТОВ „Капітал і К^о” та даних для виконання вправи, скласти баланс підприємства (використовуючи типову форму):

1. Заборгованість перед банком 7000грн.
2. Статутний капітал 25000 грн.
3. Нерозподілений прибуток 5000 грн.
4. Заборгованість засновників по внесках до статутного капіталу 10000 грн.
5. Основні засоби (залишкова вартість 14000 грн., знос 3500 грн.)
6. Дебіторська заборгованість за виданими авансами 1500 грн.
7. Готівка в касі 500 грн.
8. Поточний рахунок в банку 11000 грн.
9. Виробничі запаси 4930 грн.
10. Готова продукція 15000 грн.
11. МШП 70 грн.

Завдання 3

На підставі даних ТОВ „Компас”, наведених у таблиці 4.3 згрупувати господарські засоби за наступними групами:

- ✓ Необоротні активи;
- ✓ Оборотні активи;
- ✓ Джерела їх утворення.

Скласти баланс ТОВ „Компас” на 31 березня 200_ р.

Таблиця 4.3

Баланс ТОВ „Компас” станом на 28 лютого 200_ р.

№ п/п	Засоби та джерела їх утворення	Сума, тис. грн.
1	Комп'ютер	5320
2	Статутний капітал	22200
3	Короткострокові кредити банків	5600
4	Готова продукція	4000
5	Допоміжні матеріали	1330
6	Паливо	2000
7	Основні засоби (первісна вартість)	19600
8	Кредиторська заборгованість	2300
9	Нерозподілений прибуток	1800
10	Гроші в касі підприємства	1000

11	Заборгованість перед органами соціального страхування	300
12	Виробничі запаси	810
13	Розрахунки з працівниками підприємства з оплати праці	1560
14	Незавершене виробництво	590
15	Довгострокові кредити банків	1500
16	Розрахунки з підзвітними особами	200
17	Поточний рахунок	8000
18	Знос основних засобів	4600
19	Цільове фінансування	2500
20	Заборгованість підприємства по розрахунках з бюджетом	490

Завдання 4

- Здійснити групування статей активів, зобов'язань і власного капіталу за їх місцезнаходженням в балансі виробничого підприємства, вказуючи збільшують чи зменшують суми цих статей загальний підсумок балансу (таблиця 4.4).
- Скласти баланс підприємства на 31 грудня 200_р. (таблиця 4.5).
- Визначити на підставі підсумків за розділами та балансу у цілому суму статутного капіталу підприємства.

Таблиця 4.4

Активи, зобов'язання та власний капітал ТОВ „Весвіт”
станом на 31 грудня 200_року

№ по р.	Найменування статей балансу	Сума, грн	Сторона балансу				Розділ балансу
			Актив		Пасив		
			знак (+,-)	Сума	знак (+,-)	Сума	
1.	Статутний капітал (суму визначити)						
2.	Виробничі запаси	2050					
3.	Грошові кошти в касі	200					
4.	Незавершене будівництво	400					
5.	Довгострокові кредити банків	10000					
6.	Готова продукція	1680					
7.	Додатковий вкладений капітал	800					
8.	Забезпечення виплат персоналу	2000					
9.	Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом	1060					
10.	Дебіторська заборгованість покупців за продані товари	1200					
11.	Поточні фінансові інвестиції	480					
12.	Товари	260					
13.	Основні засоби за первісною вартістю	9080					
14.	Резервний капітал	1200					
15.	Нематеріальні активи за первісною вартістю	4700					
16.	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	920					
17.	Інші дебітори	560					
18.	Неоплачений капітал	1320					
19.	Поточні зобов'язання перед учасниками	620					
20.	Векселі видані	760					
21.	Векселі одержані	380					
22.	Кредиторська заборгованість за товари постачальникам	420					

№ по р.	Найменування статей балансу	Сума, грн	Сторона балансу				Розділ балансу
			Актив		Пасив		
			знак (+,-)	Сума	знак (+,-)	Сума	
23.	Поточні зобов'язання з оплати праці	645					
24.	Знос основних засобів	1150					
25.	Цільове фінансування	250					
26.	Поточні зобов'язання за страхуванням	220					
27.	Знос нематеріальних активів	390					

Завдання 5

Вказати тип змін в балансі під впливом господарських операцій за даними таблиці.

Таблиця 4.6

Господарські операції та їх вплив на баланс підприємства

№ пор.	Зміст господарської операції	Тип змін в балансі під впливом господарської операції	Зміна валюти балансу
1.	Повернено до каси невикористані грошові кошти, які були видані у підзвіт на господарські потреби у сумі 500 грн.		
2.	Виплачено з каси заробітну плату в сумі 6000грн		
3.	Утримано із заробітної плати працівників відділу збуту внески до Пенсійного фонду в сумі 60 грн.		
4.	Передані зі складу у виробництво матеріали вартістю 2000 грн.		
5.	Визнано активом матеріали, які надійшли від постачальника без попередньої плати, на суму 200 грн.		
6.	Зараховано на поточний рахунок в банку від покупців за відвантажені раніше товари 200 грн.		
7.	Зараховано на поточний рахунок в банку від покупців в порядку передплати за товари 500 грн.		
8.	Перераховано з поточного рахунку в банку постачальнику в оплату за раніше отримані матеріали 200 грн.		
9.	Перераховано з поточного рахунку в банку постачальнику в порядку передплати за матеріали 700 грн.		

Контрольні питання:

1. Розкрийте поняття методу бухгалтерського обліку.
2. З яких елементів складається метод бухгалтерського обліку.
3. Сформулюйте основне балансове рівняння.
4. Яка мета складання бухгалтерського балансу?
5. Що означають статті балансу і як вони групуються в балансі?

Рекомендовані джерела: [6, 10, 11, 29, 42, 43, 44, 45, 57].

ТЕМА 5. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

1. Вивчення структури і будови активних і пасивних рахунків.
2. Відображення господарських операцій на рахунках синтетичного та аналітичного обліку, встановлення їх взаємозв'язку.

3. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку: складання оборотних відомостей по синтетичних і аналітичних рахунках

Завдання 1

Залишки господарських засобів на підприємстві “АРГО” на початок звітної періоду за даними бухгалтерського обліку (таблиця 5.1). Дані про господарські операції за жовтень 200_ року (таблиця 5.2).

Необхідно:

1. На основі даних про залишки господарських засобів на початок звітної періоду (таблиця 5.1) відкрити рахунки бухгалтерського обліку і записати в них сальдо на 01.11.08р.

2. Обробити господарські операції (таблиця 5.2), вказати кореспонденцію рахунків (гр. 5, 6) та відобразити ці операції на рахунках бухгалтерського обліку. При появі нових рахунків, за якими не було залишків на початок періоду, необхідно відкрити рахунки.

3. Після здійснення всіх записів підрахувати обороти за дебетом і кредитом та визначити сальдо на кінець звітної періоду по кожному рахунку (таблиці 5.3-5.11).

4. На підставі даних бухгалтерських рахунків скласти оборотний баланс за синтетичними рахунками за звітний період (таблиця 5.12) та перевірити правильність записів господарських операцій на них.

Таблиця 5.1

Залишки господарських засобів на підприємстві “АРГО” станом на 01 жовтня 200_ року

№	Найменування статей балансу	Сума
1.	Статутний капітал	12000
2.	Поточний рахунок в банку в національній валюті	11000
3.	Неоплачений капітал (заборгованість засновників підприємства за внесками до Статутного капіталу)	2000
4.	Розрахунки за заробітною платою	1000

Таблиця 5.2

Господарські операції, які здійснені у жовтні 200_ р

Дата	№	Господарські операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6
05.10.	1	З поточного рахунку в банку одержано в касу кошти:			
		- для виплати заробітної плати персоналу	700		
		- на господарські потреби	100		
05.10	2	Видано з каси :			
		- заробітну плату персоналу	650		
		- під звіт експедитору на відрядження	100		
07.10.	3	Повернуто на поточний рахунок в банку невикористану заробітну плату	50		
10.10	4	Одержано від постачальника та оприбутковано на склад матеріали:			
		- вартість матеріалів	500		
		- Податок на додану вартість	100		
		Всього до сплати:	600		
14.10.	5	З поточного рахунку в банку перераховано постачальникам за матеріали	600		
15.10	6	Повернена в касу невикористана готівка, видана експедитору на відрядження	100		
20.10	7	На поточний рахунок в банку зараховано кошти, отримані від одного з засновників ТОВ “Волна”, в погашення боргу за внесками до статутного капіталу	1000		

Завдання 2

1. Відкрити рахунки синтетичного обліку виробничого підприємства на 1 жовтня 200X р. на підставі даних табл. 5.13.
2. Відкрити рахунки аналітичного обліку виробничого підприємства на 1 жовтня 200X р. на підставі даних табл. 5.14 і 5.15.
3. Відобразити на синтетичних та аналітичних рахунках господарські операції підприємства (таблиця 5.16) методом подвійного запису в Журналі реєстрації господарських операцій (таблиця 5.17).
4. Провести записи операцій на наведених синтетичних та аналітичних рахунках, підрахувати обороти за дебетом і кредитом та вивести сальдо по рахунках на кінець звітного періоду.
5. Скласти оборотно-сальдовий баланс за синтетичними рахунками підприємства за звітний період (таблиця 5.18).
6. Скласти оборотні відомості за аналітичними рахунками звітного періоду (таблиці 5.19 і 5.20).
7. Провести звіряння даних синтетичного та аналітичного обліку наприкінці звітного періоду. Скласти баланс підприємства на 31 жовтня 200X р.

Таблиця 5.13

Активи, зобов'язання та власний капітал ТОВ "АБС" станом на 1 жовтня 200X року

№	Найменування статей балансу	Сума, грн.
1.	Статутний капітал	8000
2.	Неоплачений капітал	1000
3.	Виробничі запаси	1430
4.	Каса в національній валюті	100
5.	Поточний рахунок в банку в національній валюті	5060
6.	Незавершене виробництво	656
7.	Готова продукція	284
8.	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	180
9.	Зобов'язання з оплати праці	350

Таблиця 5.14

Аналітичні рахунки до синтетичного рахунку 20 "Виробничі запаси"
станом на 1 жовтня 200X року

№ пор.	Найменування матеріалів	Одиниці виміру	Ціна	Кількість	Сума
1.	Підшипники 2201	шт.	4,50	100	450
2.	Сталь вуглецева 2603	т	80,00	1	80
3.	Сталь легована- 2902,	т	90,00	10	900
	РАЗОМ	х	х	х	430

Таблиця 5.15

Аналітичні рахунки до синтетичного рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" станом на 1 жовтня 200X року

№	Найменування постачальника	Сума, грн.
1.	Завод "Запоріжсталь"	100
2.	Завод "Львівмаш"	80
	РАЗОМ	180

Таблиця 5.16

Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ «АБС» за жовтень 200X р

№	Назва і номер документу	Зміст господарських операцій
1.	Прибутковий касовий ордер № 1.	16 жовтня 200_р. касиром Юрчук О.С отримано від Шпирко Є.О. 500 грн., в погашення заборгованості по внескам до статутного капіталу

№	Назва і номер документу	Зміст господарських операцій
2.	Прибуткова накладна №2	20 жовтня 200_ р. оприбутковано на склад № 1 отримані від заводу "Львівмаш" підшипники в кількості 600 шт., номер підшипників - 2201, ціна за одиницю - 4,50 грн., на загальну суму 2700 грн. Заводу "Львівмаш" необхідно сплатити 3240 грн. (вартість підшипників 2700 грн. та податок на додану вартість 20% - 540 грн.)
3.	Виписка з поточного рахунку банку №1, Платіжне доручення №1	24 жовтня 200_ р. перераховано з поточного рахунку підприємства № 000607209 заводу "Львівмаш" за раніше отримані підшипники 3240 грн.
4.	Прибуткова накладна №3	25 жовтня 200_ р. оприбутковано на склад № 1 отримані від заводу "Запоріжсталь" матеріали на загальну суму 2950 грн., в тому числі : - сталь вуглецева в кількості 20 т., номер - 2603, ціна за тонну - 80 грн., на суму 1600 грн. - сталь легована в кількості 15 т., номер - 2902, ціна за тонну - 90 грн., на суму 1350 грн. Заводу "Запоріжсталь" необхідно сплатити 3540 грн. (вартість виробничих запасів 2950 грн. та податок на додану вартість 20% - 590 грн.)
5.	Накладна-вимога № 1 на відпуск матеріалів	25 жовтня 200_ р. відпущено матеріали зі складу № 1 в цех № 2 для виготовлення продукції: - підшипники в кількості 100 шт., ціна за одиницю - 4,50 грн., на загальну суму 450 грн. - сталь вуглецева в кількості 10 т., номер - 2603, ціна за тонну - 80 грн., на суму 800 грн.
6.	Платіжна відомість № 1	Видана з каси заробітна плата 350 грн.

Контрольні питання:

1. Для чого призначені бухгалтерські рахунки?
2. Як слід розуміти такі поняття: бухгалтерський запис, кореспонденція рахунків, подвійний запис на рахунках?
3. Яким чином господарські операції відображаються на рахунках бухгалтерського обліку?
4. Для чого призначені та яким чином складаються оборотні відомості по аналітичних та синтетичних рахунках?

Рекомендовані джерела: [6, 27,28, 29, 42, 43, 44, 45, 57].

ТЕМА 6. Документація, інвентаризація

Завдання:

1. Складання первинних документів, виправлення помилок у первинних документах
2. Ознайомлення з порядком проведення та документальним оформленням інвентаризації
3. Відображення результатів інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку

Контрольні питання:

1. Яку роль виконують та яке значення мають на підприємстві бухгалтерські документи?
2. Які існують способи виправлення помилок в бухгалтерському обліку?
3. Розкрийте сутність та призначення інвентаризації на підприємстві.

Рекомендовані джерела: [6, 29, 42, 43, 44, 45, 57].

ТЕМА 7. Оцінювання і калькуляція в системі бухгалтерського обліку

Завдання:

1. Оцінювання об'єктів обліку за їх первісною та балансовою вартістю.
2. Калькулювання собівартості виробництва продукції.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення понять «оцінка» та «калькуляція», порівняйте їх.
2. Розкрийте зміст оцінки з історичною собівартістю

3. Розкрийте зміст понять первісна вартість активу (на прикладі основних засобів).
  4. Розкрийте зміст понять «справедлива вартість» та «чиста вартість реалізації».
  5. Охарактеризуйте групування витрат за статтями калькуляції.
- Рекомендовані джерела:** [6, 22, 31, 42, 43, 44, 45, 57].

ТЕМА 8. Облік основних господарських процесів

1. Відображення в обліку процесу придбання матеріальних цінностей
2. Відображення в обліку процесу виробництва та визначення собівартості продукції
3. Відображення в обліку процесу реалізації та визначення фінансових результатів від реалізації продукції
4. Визначення фінансового результату від операційної діяльності підприємств

Завдання 1

1. Скласти реєстраційний журнал (табл. 8.1) за даними господарськими операціями. Відкрити рахунки синтетичного обліку.
2. Визначити фактичну собівартість придбаних матеріалів, готової і реалізованої продукції.

Таблиця 8.1

Реєстраційний журнал господарських фактів (операцій) за _____ 200__ р.

Дата	№ П/п	Назва документу та короткий зміст операцій	Сума, грн	Кореспонденція	
				дебет	кредит
1	2	3	4	6	7
	1.	Визнано активом матеріали, які надійшли на склад підприємства від постачальника з наступною оплатою:			
		- вартість матеріалів без ПДВ	1000		
		- крім того, ПДВ	200		
		Разом	1200		
	2.	Відображено транспортні витрати з придбання матеріалів			
		-доставка без ПДВ	400		
		-крім того, ПДВ	80		
		Разом	480		
	3.	Нараховані поточні зобов'язання з оплати праці робітникам за розвантаження матеріалів, що надійшли	300		
	4.	Проведено обов'язкові утримання із заробітної плати:			
		-податок на доходи фізичних осіб	39		
		-страхові внески	9		
	5.	Нараховано поточні зобов'язання за внесками на:			
		-пенсійне страхування	96		
		-інші види обов'язкового страхування	20		
	5.	Матеріали передані у виробництво за середньозваженою собівартістю	1500		
	6.	Списують транспортно-заготівельні витрати на затрачені матеріали	750		
	7.	Нараховані поточні зобов'язання з оплати праці робочим за виготовлення продукції	350		
	5.	Нараховано поточні зобов'язання за внесками на: (від оплати праці робочих)	112		
		-пенсійне страхування	20		
		-інші види обов'язкового страхування			

Дата	№ П/п	Назва документу та короткий зміст операцій	Сума, грн	Кореспонденція	
				дебет	кредит
1	2	3	4	6	7
	6.	Відображаються витрати з придбання основних засобів з наступною оплатою:			
		вартість обладнання без ПДВ	2925		
		крім того, ПДВ	585		
		доставка без ПДВ	75		
		крім того, ПДВ	15		
		Визнано активом придбані за плату основні засоби	?		
	10.	Нараховані поточні зобов'язання з оплати праці адміністративного персоналу підприємства	900		
	11	Нараховано поточні зобов'язання за внесками на:			
		(від оплати праці адміністративного персоналу)			
		-пенсійне страхування	288		
		-інші види обов'язкового страхування	60		
	12.	Віднесено на загальновиробничі витрати нараховану амортизацію основних засобів	270		
	13.	Визнана активом готова продукція, яка надійшла на склад підприємства із виробництва (за обліковими цінами)	6000		
	14.	Відображені відхилення фактичної собівартості готової продукції від її облікової	?		
	15.	Визнано дохід від реалізації готової продукції вітчизняним покупцям з наступною оплатою:			
		вартість реалізації без ПДВ	6000		
		крім того ПДВ	1000		
		разом	7000		
	16.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ з продажу готової продукції	?		
	17.	Відображається списання собівартості реалізованої продукції (зі складу)	?		
	18.	Відображено транспортні витрати зі збуту продукції			
		-доставка без ПДВ	400		
		-крім того, ПДВ	80		
		Разом	480		
	19.	Списуються затрати зі збуту продукції на фінансові результати	?		
	20.	Списується чистий дохід від реалізації продукції на фінансові результати (суму визначити самостійно)	?		
	21.	Списується собівартість реалізованої продукції на фінансові результати	?		
	22.	Визначити фінансовий результат від операційної діяльності (реалізації готової продукції)	?	x	x

Завдання 2

1. За даними балансу на 28.02.X відкрити рахунки бухгалтерського обліку;
2. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за березень 200X р.
3. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку;
4. Скласти оборотну відомість по рахунках за березень 200Xр;

5. Скласти баланс на 31.03.200Xр.

Таблиця 8.2

Баланс ТОВ «Перлина Прикарпаття» на 28.02.200X р., тис. грн.

Актив	Сума	Пасив	Сума
1. Основні засоби	1000	1. Статутний капітал	1589
2. Нематеріальні активи	120	2. Неоплачений капітал	(100)
3. Знос нематеріальних активів	(20)	3. Нерозподілений прибуток	556
4. Матеріали	350	4. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	600
5. Розрахунки з покупцями та замовниками	723	5. Зобов'язання за розрахунками з оплати праці	171
6. Поточний рахунок	650	6. Зобов'язання за розрахунками з бюджетом	9
7. Незавершене виробництво	2		
Баланс	2825	Баланс	2825

Протягом звітного періоду 200X року в облікових регістрах підприємства були зафіксовані наступні операції:

Таблиця 8.3

Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ «Перлина Прикарпаття» за березень місяць 200X року

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
1.	В погашення частини неоплаченого капіталу отримано від одного з засновників підприємства патент на винахід (акт №22)			20000
2.	Придбано ліцензію на право випуску продукції протягом трьох років (ліцензійний договір №5)			4000
3.	Перераховано передоплату консультанту з придбання ліцензії (виписка банку)			400
4.	Відображено витрати, на придбання ліцензії			?
5.	Зараховано на баланс до складу нематеріальних активів ліцензію за первинною вартістю (довідка бухгалтерії)			?
6.	Нараховано заробітну плату працівникам, що зайняті створенням програми для обліку процесу виробництва «Бест» (розрахункова відомість)			16000
7.	Проведено відрахування до ПФ та ФСС відповідно до чинного законодавства (довідка бухгалтерії)			?
8.	Оприбутковано створену програму для автоматизованого обліку процесу виробництва «Бест» за первинною вартістю			?
9.	Отримано по договору дарування право користування земельною ділянкою			5000
10.	Нараховано знос нематеріальних активів (лінійний метод)			?
11.	Реалізовано програму для управлінського обліку			2400
12.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			?
13.	Списано собівартість реалізованої програми			1000
14.	Списано знос реалізованої програми для управлінського обліку			100
15.	Відпущено у виробництво матеріали			20000
16.	Нараховано заробітну плату працівникам підприємства, зайнятим виробництвом			4000
17.	Проведено відрахування до ПФ та ФСС відповідно чинному законодавству (довідка бухгалтерії)			?
18.	Отримано на склад готову продукцію собівартістю			24000

Завдання 3

Підприємство здійснює матеріальне виробництво в межах своєї статутної діяльності. Визначити величину фактичної виробничої собівартості, за якою була оприбуткована на склад готова продукція власного виробництва, якщо протягом березня 200X р. в журналі обліку господарських операцій було зафіксовано наступне:

Таблиця 8.4

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
-------	------------------------------	------------

1	2	3
1	Відпущено в основне виробництво сировину	7000
2	Відпущено в основне виробництво таропакувальні матеріали	3400
3	Нараховано заробітну плату робітникам виробництва	1500
4	Здійснені нарахування до Пенсійного фонду України відповідно до чинного законодавства	?
5	Здійснені нарахування до Фонду обов'язкового соціального страхування відповідно до чинного законодавства	?
6	Здійснені нарахування до Фонду страхування на випадок безробіття відповідно до чинного законодавства	?
7	Здійснені нарахування до Фонду страхування від нещасного випадку на виробництві відповідно до чинного законодавства	?
8	Нараховано амортизацію на основні засоби загальновиробничого призначення	621
9	Нараховано заробітну плату керівництву цеху	480
10	Здійснені нарахування до Пенсійного фонду України відповідно до чинного законодавства	?
11	Здійснені нарахування до Фонду обов'язкового соціального страхування відповідно до чинного законодавства	?
12	Здійснені нарахування до Фонду страхування на випадок безробіття відповідно до чинного законодавства	?
13	Здійснені нарахування до Фонду страхування від нещасного випадку на виробництві відповідно до чинного законодавства	?
14	Змінні загально виробничі витрати включені до складу фактичної виробничої собівартості	?
15	Розподілені постійні загально виробничі витрати включені до складу фактичної виробничої собівартості	?
16	Оприбутковано на склад готова продукція власного виробництва	?

В процесі виконання завдання необхідно зробити наступне:

1. Скласти бухгалтерські проведення;
2. Визначити величину змінних загальновиробничих витрат з урахуванням того, що їх питома вага дорівнює 65 % від загальної суми загальновиробничих витрат;
3. Визначити величину постійних загально виробничих витрат, прийнявши до уваги, що їх питома вага дорівнює 25 % від загально виробничих витрат;
4. Визначити величину фактичної виробничої собівартості за якою була оприбуткована на склад готова продукція власного виробництва, з урахуванням того, що незавершене виробництво відсутнє.

Завдання 4

Виробниче об'єднання „Україна” реалізувало на умові попередньої оплати низькорентабельний магазин. Вартість реалізації становила 54900 грн. (в тому числі ПДВ). Відповідно до умов договору купівлі –продажу продавець зобов'язаний сплатити послуги нотаріального оформлення в сумі 1800 грн. Первісна вартість магазину 62000 грн., а сума нарахованого зносу 10900.

Завдання: відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з реалізації магазину.

Завдання 5

Підприємство придбало 120 од. товару А за ціною придбання 15 грн, в тому числі ПДВ – 20%. протягом звітної періоду 40% товару було реалізовано за ціною 21 грн., в тому числі ПДВ. Адміністративні витрати за даними обліку дорівнюють 250 грн.

Необхідно зробити розрахунки, визначити фінансовий результат за звітний період та відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Контрольні питання:

1. Назвіть основні завдання обліку процесу придбання матеріальних цінностей.
2. Назвіть основні завдання обліку процесу виробництва.
3. Що є об'єктами обліку в процесі виробництва?
4. Як класифікуються витрати на виробництво продукції?
5. Назвіть основні завдання обліку процесу реалізації.
6. Що є об'єктами обліку в процесі реалізації продукції?
7. За якою оцінкою відображається в обліку готова продукція?
8. Розкрийте порядок визначення фінансових результатів від реалізації продукції.

Рекомендовані джерела: [6, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 29, 42, 43, 44, 45, 57].

ТЕМА 9. Облікові регістри, техніка, форми та організація обліку на промисловому підприємстві

1. Складання облікових регістрів за журнально-ордерною формою бухгалтерського обліку
2. Виправлення помилок в облікових регістрах

Завдання 1

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції ТОВ «КАРТ» за жовтень 200_ р. (таблиця 9.1).
2. Скласти облікові регістри по субрахунках 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» за жовтень 200_ р. на підставі даних таблиць 9.1, 9.2 (використовувати типові форми журналів та відомостей до них).

Таблиця 9.1

Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ «КАРТ » за жовтень 200_ р.

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
Виписка банку з поточного рахунку у національній валюті за 1 жовтня 200_ р.				
<i>Зараховано на поточний рахунок:</i>				
1.	Платежі покупців за відвантажені раніше товари	12000,00		
2.	Від різних дебіторів за послуги	3600,00		
3.	З каси – виручка від реалізації товарів за готівку	4500,00		
4.	Внески засновників до статутного капіталу	50000,00		
<i>Перераховано з поточного рахунку</i>				
5.	Постачальнику - ВАТ «Салют» : платіжне доручення № 236 від 30.09.200_ р., рахунок-фактура № 134 від 30.09.200_ р., прибуткова накладна № 20 від 30.09.200	18000,00		
6.	Різним кредиторам за послуги	2000,00		
7.	Постачальнику - МП «Кристина» - попередня оплата за товари	10300,00		
Виписка банку з поточного рахунку у національній валюті за 2-30 жовтня 200_ р.				
<i>Зараховано на поточний рахунок:</i>				
1.	Платежі покупців за відвантажені раніше товари	96000,00		
2.	З каси – виручка від реалізації товарів за готівку	30200,00		
3.	Короткостроковий кредит банку	40000,00		
4.	Штрафи від постачальників за недопоставку товарів	5000,00		
<i>Перераховано з поточного рахунку</i>				
5.	Постачальнику- ЧП «Мрія» в оплату за товари, отримані в вересні місяці (платіжне доручення № 237 від 30.09.200_ р., прибуткова накладна № 18 від 20.09.200_ р.)	9000,00		
6.	Іншим постачальникам (умовно) –оплата за отримані раніше товари Примітка: товари оприбутковані на складі підприємства	76000,00		
7.	До каси на виплату заробітної плати і проведення господарських витрат	14000,00		
8.	До бюджету - податки	2700,00		
9.	Внески на пенсійне і соціальне забезпечення	3900,00		
10.	Відсотки за користування кредитом банку	400,00		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
11.	Банку – за розрахунково-касове обслуговування	300,00		

Таблиця 9.2

Додаткові дані для складання облікових реєстрів по субрахунках
311 «Поточні рахунки в національній валюті»
та 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»

Субрахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті»		
Поточний рахунок в національній валюті		Залишок на 1.10.200_р., грн.
		83000,20
Субрахунок 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»		
№ пор.	Найменування постачальника, №№ та дати товарних та розрахункових документів	Сальдо заборгованості на 1.10.200_р., в т.ч. ПДВ
1.	ЧП «Мрія»: прибуткова накладна № 18 від 20.09.200_ , рахунок-фактура № 136 від 20.09.200_ р.	9000,00
2.	ВАТ «Салют»»: прибуткова накладна № 20 від 30.09.200_ , рахунок-фактура № 134 від 30.09.200_ р.	18000,00
Разом по субрахунку 631		27000,00

Контрольні питання:

1. Розгляньте класифікацію облікових реєстрів.
2. Які існують форми бухгалтерського обліку?
3. Розгляньте форму Журнал-Головна.
4. Розгляньте журнально-ордерну форму обліку.
5. Які існують способи виправлення помилок в облікових реєстрах?

Рекомендовані джерела: [6, 27, 28, 29, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 54,57].

ТЕМА 10. Облік основних засобів

1. Складання первинних документів з надходження основних засобів.
2. Нарахування амортизації основних засобів.
3. Ведення аналітичного обліку основних засобів.
4. Синтетичний облік вибуття основних засобів, ремонтів та переоцінки основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Завдання 1

1. Визначити первісну вартість придбаних основних засобів.
2. Відобразити операції з придбання основних засобів в бухгалтерському обліку.

Підприємство „Компас” придбало у постачальника верстат вартістю 6000 грн. (у т.ч. ПДВ – 1000 грн.). Вартість транспортних послуг, пов'язаних з придбанням верстату - 240 грн. (у т.ч. ПДВ – 40 грн.). Крім того, нараховано заробітну плату працівникам підприємства, що здійснювали установку та налагодження верстата у сумі 80 грн. Відрахування на соціальні заходи склали 30 грн.

Завдання 2

1. Визначити первісну вартість придбаних основних засобів та відобразити операції з придбання основних засобів в бухгалтерському обліку.

Підприємство придбало приміщення складу вартістю 36000 грн., у т.ч. ПДВ – 6000 грн. Вартість оформлення права власності-360 грн. (без ПДВ).

Розв'язок оформити в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1	На підставі отриманого рахунку від продавця перераховано передоплату за приміщення			
2	Сума ПДВ, сплачена при передоплаті, включена до складу податкового кредиту			
3	Сплачено за оформлення права власності			
4	Отримано документ, що підтверджує право власності			
5	Відображені витрати на придбання у складі капітальних інвестицій			
6	Відображено податкові розрахунки з ПДВ			
7	Об'єкт введено в експлуатацію			

Завдання 2

1. Відобразити господарські операції по ремонтах основних засобів в бухгалтерському обліку.
2. Розрахувати собівартість ремонтів.

На підприємстві ВАТ "Симона" проведено ремонт обладнання. При цьому було здійснено наступні витрати:

- списано запасні частини на витрати по ремонту – 230 грн.;
  - витрачено паливо – 50 грн.;
  - нараховано заробітну плату за проведення ремонту-120 грн.;
  - проведено відрахування на соціальні заходи – 46 грн.
- Витрати по ремонту списано на збільшення вартості обладнання.

Завдання 3

1. Відобразити господарські операції по ремонтах основних засобів в бухгалтерському обліку.
2. Розрахувати собівартість ремонтів.

Господарські операції

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1.	Списані матеріали на модернізацію об'єкта необоротних активів	2000
2.	Відображені послуги сторонніх організацій, пов'язані з модернізацією об'єкта	2400 (в т.ч. ПДВ)
3.	Нарахована заробітна плата працівникам, які здійснювали модернізацію об'єкта	2000
4.	Відображена сума обов'язкових нарахувань на заробітну плату робітників	765
5.	Віднесені на збільшення первинної вартості об'єкта необоротних активів витрати на модернізацію об'єкта	?

Завдання 3

1. Відобразити господарські операції по реалізації основних засобів в бухгалтерському обліку.

ТОВ „ АМАЛІЯ” у січні 2006р. реалізувало комп'ютер за договірною вартістю 3600 грн (у т.ч. ПДВ). Первісна вартість комп'ютера становить 4200 грн. (у т.ч. ПДВ), знос – 800 грн.

Реєстр господарських операцій ТОВ „ АМАЛІЯ” за січень 2006р.

№ пор.	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Відображено дохід від реалізації комп'ютера	?
2	Визнані зобов'язання по ПДВ	?

№ пор.	Зміст господарських операцій	Сума, грн
3	Списано залишкову вартість реалізованого комп'ютера	?
4	Списано знос реалізованого комп'ютера	?
5	Віднесено дохід від реалізації комп'ютера на фінансовий результат	?
6	Собівартість реалізованого комп'ютера віднесено на фінансовий результат	?
7	Визнаний фінансовий результат від реалізації комп'ютера	?
8	Зараховані грошові кошти від покупця комп'ютера на поточний рахунок	?

Завдання 4

1. Відобразити господарські операції з обліку інших необоротних матеріальних активів.
2. Розрахувати фінансовий результат від продажу та ліквідації інших необоротних матеріальних активів.

Господарські операції ТОВ "Валерія" за січень 2008р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Здійснено передоплату за науково-технічну літературу	360
2	Нараховано заборгованість за поштові послуги з доставки науково-технічної літератури (в т.ч. ПДВ)	120
3	Оприбутковано науково-технічну літературу і віднесено до складу необоротних активів	?
4	Нараховано знос на науково-технічну літературу (50%)	?
5	Списано витрати з доставки науково-технічної літератури на фінансові результати	?

Контрольні питання:

2. Що являють собою основні засоби? Яка їх класифікація?
3. Назвіть об'єкти основних засобів та умови їх визнання.
4. Яка оцінка основних засобів?
5. Які методи нарахування амортизації основних засобів в міжнародній практиці? Як ведеться облік амортизації?
6. Як ведеться облік придбання основних засобів?
7. Як ведеться облік подальших витрат пов'язаних з використанням основних засобів?
8. Як ведеться облік вибуття основних засобів?
9. Як розраховується фінансовий результат від списання основних засобів?

Рекомендовані джерела: [6, 15, 43, 44, 45, 46, 48, 54, 57].

ТЕМА 11. Облік нематеріальних активів

1. Складання первинних документів з надходження нематеріальних активів.
2. Нарахування амортизації нематеріальних активів.
3. Ведення аналітичного обліку нематеріальних активів.
4. Синтетичний облік надходження та вибуття нематеріальних активів.

Завдання 1

1. Визначити первісну вартість придбаних нематеріальних активів.
2. Відобразити операції по руху нематеріальних активів в бухгалтерському обліку.

ТОВ "Мітбер" придбало права на торгову марку вартістю 12 000 грн., у т.ч. ПДВ – 2000 грн. Крім того, були оплачені послуги патентного повіреного – 500 грн. без ПДВ, збір за подання заяви – 1200 грн. і держмити-85 грн. Вирішено використовувати торгову марку протягом 10 років, амортизацію нараховувати прямолінійним методом.

Завдання 2

1. Визначити первісну вартість створених нематеріальних активів.
2. Відобразити операції з нематеріальними активами в бухгалтерському обліку.

ЗАТ "Авторемсервіс" уклало договір з працівником про створення службового винаходу – установки для миття дрібних деталей автомототехніки. Витрати матеріалів на створення винаходу – 5000 грн., винагорода винахіднику - 1500 грн. Для реєстрації винаходу було укладено договір доручення з юридичною компанією „Солтекс”. Вартість послуг компанії -1200 грн. ,у т.ч. ПДВ – 200 грн. Вартість послуг з реєстрації – 1500 грн. Сума держмита – 100 грн.

Завдання 3

1. Відобразити операції по руху нематеріальних активів в бухгалтерському обліку.

Господарські операції ТОВ "Інет"		
№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Відображаються витрати з придбання нематеріальних активів на умовах авансової оплати: <ul style="list-style-type: none"> • вартість об'єктів без ПДВ • крім того, ПДВ 	3200 640
2	Визнано активом придбані нематеріальні активи (див. операцію 1)	?
3	Визнано активом об'єкт нематеріальних активів, внесений до статутного капіталу	13800
4	Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості перед сторонньою організацією за надані послуги щодо розробки нематеріального активу	480
5	Нараховано податковий кредит з ПДВ	?
6	Відображено витрати на проведення розробки власними силами: <ul style="list-style-type: none"> - вартість сировини і матеріалів - витрати на оплату праці - відрахування на соціальні заходи 	120 120 80 30
7	Відображено раніше сплачені витрати з розробки нематеріального активу на оплату послуг сторонньої організації	?
8	Списано суму податкового кредиту з ПДВ	?
9	Отримано в результаті розробки патент на винахід і прийнято на облік	?
10	Списано суму зносу нематеріального активу - права на корисні моделі, що передається в обмін на товари	600
11	Списано залишкову вартість права на корисні моделі	1000
12	Відображено передачу нематеріального активу за договором	1800
13	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	?
14	Визначено фінансовий результат від реалізації	?
15	Оприбутковано товари в обмін на нематеріальний актив - право на корисні моделі, що передається	1500
16	Нараховано податковий кредит з ПДВ	?
17	Проведено взаємозалік заборгованості	?
18	Прийнято на облік нематеріальний актив - право власності на промисловий зразок, отриманий в якості подарунка	5000
19	Нарахована амортизація нематеріальних активів загальногосподарського призначення	200
20	Реалізовано об'єкт нематеріальних активів з наступною оплатою: <ul style="list-style-type: none"> • вартість реалізації без ПДВ • крім того, ПДВ • первісна вартість • накопичена амортизація 	5000 1000 4800 200
21	Виключено зі складу активів списаний об'єкт нематеріальних активів: <ul style="list-style-type: none"> • первісна вартість • накопичена амортизація 	2000 1900

Контрольні питання:

1. Що являють собою нематеріальні активи?
2. Яка оцінка та переоцінка нематеріальних активів?

3. Як ведеться облік придбання нематеріальних активів?
4. Як ведеться облік амортизації нематеріальних активів?
5. Що являють собою нематеріальні активи? Яка їх класифікація?
6. Як ведеться облік надходження нематеріальних активів?
7. Як ведеться облік вибуття нематеріальних активів?

Рекомендовані джерела: [6, 16, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 54, 57].

ТЕМА 12. Облік виробничих запасів

1. Складання первинних документів з надходження товарів на підприємство та реалізації товарів.
2. Складання звіту матеріально відповідальної особи про рух товарів і тари на підприємстві. Перевірка та опрацювання товарних звітів.
3. Складання облікових регістрів з обліку товарів, розрахунків з постачальниками та покупцями, розрахунків з бюджетом по ПДВ.
4. Ведення аналітичного обліку товарів на складі і в бухгалтерії.

Завдання 1

1. Провести розподіл транспортно-заготівельних витрат з метою визначення суми транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ), яка відноситься до запасів, що вибули протягом звітної періоду.
2. Зробити бухгалтерські записи з надходження і вибуття матеріалів та розподілу транспортно-заготівельних витрат.
3. Визначити собівартість відпущених у виробництво матеріалів.
4. Визначити собівартість нестачі матеріалів.

Виробниче підприємство „Промінь” здійснює доставку матеріалів стороннім транспортом. Облік транспортно-заготівельних витрат з придбання матеріалів ведеться на окремому субрахунку – 289 „Транспортно-заготівельні витрати з придбання матеріалів”.

Дані щодо руху матеріалів за листопад 2006 року по підприємству „Промінь”:

Показник	Вартість матеріалів, грн.	Транспортно-заготівельні витрати, грн..
Залишок на початок місяця	50000	7500
Надійшло за місяць	200000	32500
Вибуло за місяць всього	225000	
В тому числі:		
Відпущено у виробництво	220000	
Виявлена нестача	5000	
Залишок на кінець місяця	25000	

Вартість запасів та транспортно-заготівельних витрат вказані без ПДВ. Матеріал придбаний на умовах відстрочення платежу.

Завдання 2

1. Опрацювати документи на надходження та відпуск матеріалів у виробництво.
2. Визначити первісну вартість (собівартість) отриманих матеріалів.
3. Скласти розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат між сумою залишку матеріалів на кінець звітної місяця та сумою матеріалів, які використані (відпущені у виробництво) за звітний місяць.
4. Скласти оборотну відомість аналітичного обліку по рахунку 20 „Виробничі запаси”, субрахунок 1 “Сировина та матеріали”.
5. Скласти кореспонденцію рахунків щодо відображення руху матеріалів.
6. Провести зрівняння синтетичного і аналітичного обліку матеріалів.

Господарські операції наведено за матеріалами будівельного підприємства ТОВ „Будівник”.

1. Залишки на рахунках підприємства на 1 вересня 200_ р. (Витяг із Головної книги).

Найменування рахунку (субрахунку)	Дебет, грн.	Кредит, грн.
201 Сировина та матеріали	2944,00	
289 Транспортно-заготівельні витрати	486,00	

Разом	3430,00	
-------	---------	--

2. Розшифровка залишків по субрахунку 201 „Сировина та матеріали” на 1 вересня 200 р.

№ з/п	Найменування матеріалів	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1.	Цегла червона	шт.	3200	0,34	1088,00
2.	Цегла біла сілікатна	шт.	5800	0,32	1856,00
	Разом				2944,00

3. 5 вересня 2006 р. на склад підприємства надійшли матеріали за товарно-транспортною накладною, яка містить такі дані:

Товарно-транспортна накладна № 247
Від 5 вересня 2006 р.
Автомобіль АА 24-17 КА дорожній лист 123
Водій Волинець М.А.

Вантажовідправник – ЗАТ „Інвест”
Вантажоодержувач - ТОВ „Будівник”
Підстава: договір № 14 від 01 вересня 200X р.
Дані про вантаж

№ з/п	Найменування матеріалів	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1.	Цегла червона	шт.	30000	0,36	10800,00
2.	Цегла біла сілікатна	шт.	20000	0,30	6000,00
	Разом				16800,00
3.	ПДВ – 20 %				3360,00
	Усього				20160,00

Усього відпущено на суму *Двадцять тисяч сто шістдесят грн.. 00 коп.*

Відпуск дозволив *Осіпенко В.Т.*
Головний бухгалтер *Сторожук Г.Д.*
Відпуск проводив *Шевчук М.А.*
Прийняв водій-експедитор *Волинець М.А.*

Разом з товарно-транспортною накладною одержано податкову накладну.

Розбіжностей з супровідними документами постачальника при оприбуткуванні матеріалів на склад не виявлено.

4. За транспортування ЗАТ „Інвест” виставило рахунок на суму 2200 грн., крім того ПДВ 20 % - 440 грн., усього до оплати 2640 грн.
5. Отримані матеріали та послуги з транспортування оплачені 7 вересня 200X р. в повному обсязі з поточного рахунку ТОВ „Будівник”.
6. Нарахована заробітна плата працівникам ТОВ „Будівник” за розвантаження матеріалів – 300 грн.
7. Нарахування на заробітну плату до фондів страхування:
  - до Пенсійного фонду-33,3%
  - до Фонду соціального страхування – 1,5 %
  - до Фонду страхування на випадок безробіття – 1,3 %
  - до Фонду страхування від нещасних випадків – 1,2 %
8. 15 вересня відпущені матеріали у виробництво, що підтверджується видатковою накладною.

Видаткова накладна № 1243
від 15 вересня 2006 р.

Відправник (комірник складу) *Котляр М.Ф.*
Одержувач (керівник цеху) *Каніщенко В.Ю*

№ з/п	Найменування матеріалів	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1.	Цегла червона	шт.	31200		
2.	Цегла біла сілікатна	шт.	25000		
	Разом		56200		

Згідно з наказом про облікову політику по ТОВ „Інвест” при відпуску запасів до виробництва їх оцінка здійснюється за методом середньозваженої собівартості.

Завдання 3

1. Відобразити в обліку господарські операції з надходження та вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів (ситуації 1-3).

Підприємством „Промінь” протягом звітного періоду:

1. придбані малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП), які будуть використані у господарській діяльності, у юридичної особи за безготівковим розрахунком на суму 300 грн., крім того ПДВ 60 грн.
2. Протягом звітного періоду із складу всі оприбутковані МШП передані в експлуатацію (до відділу збуту).

Завдання 4

1. Визначити середньозважену собівартість інструментів при відпуску їх в експлуатацію.

Відповідно до обраної облікової політики на підприємстві вибуття МШП (інструментів до цеху на загальнопромислові потреби) здійснюється на підставі методу середньозваженої собівартості.

Інформацію про рух інструментів на підприємстві за листопад 200X року наведено у табл. 12.1.

Таблиця 12.1

Зміст	Кількість одиниць	Ціна за одиницю	Загальна сума, грн.
Залишок інструментів на 01.11.0X р.	100	20	2000
Надійшло, в тому числі:	460		10830
07.11.0X р.	150	22	3300
09.11.0X р.	230	23	5290
15.11.0X р.	80	28	2240
Відпущено інструментів до цеху за звітний місяць	273		
Залишок інструментів на 01.12.0X р.			

Контрольні питання:

1. Що являють собою запаси?
2. Які умови визнання запасів активами?
3. Яка первісна оцінка запасів?
4. Як оцінюються запаси при їх надходження на підприємство?
5. Які методи оцінки вибуття запасів?
6. Які методи визначення собівартості реалізованих запасів?
7. Яка інформація щодо запасів підлягає розкриттю у фінансовій звітності?

Рекомендовані джерела: [1, 2, 6, 7, 8, 17, 27, 28, 29, 31, 34, 37, 41].

ТЕМА 13. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

1. Складання первинних документів з надходження та вибуття грошових коштів.
2. Складання звіту касира про рух коштів у касі.
3. Перевірка та опрацювання звітів касира.
4. Опрацювання виписок банку з поточного рахунку в національній валюті. Опрацювання виписок банку з поточного рахунку в іноземній валюті.
5. Складання розрахунку резерву сумнівних боргів.
6. Складання авансового звіту підзвітної особи.
7. Перевірка та опрацювання авансового звіту підзвітної особи.
8. Ведення аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з покупцями і замовниками; розрахунків з підзвітними особами; іншої дебіторської заборгованості.

Завдання 1

1. Перевірити і опрацювати звіти касира; .
2. Скласти обліковий реєстр за рахунком 30 „Каса”, субрахунок 1 „Каса в національній валюті”.

Завдання 2

1. Перевірити і опрацювати виписку з поточного рахунку в національній валюті та з депозитного рахунку в національній валюті;

2. Скласти облікові реєстри за рахунками 31 „Рахунки в банках”, субрахунок 1 „Поточні рахунки в національній валюті” та субрахунок 3 „Інші рахунки в банку в національній валюті”.

Завдання 3

1. Відобразити в обліку наведені господарські операції

Загальні відомості для завдань 1-3

Залишки по синтетичних рахунках ТОВ „Комфорт” на 1 жовтня 200_ р. (витяг із оборотно-сальдової відомості)

Таблиця 13.1

Рахунок	Суб рахунок	Найменування рахунку (субрахунку)	Дебет, грн.	Кредит, грн.
30	1	Каса в національній валюті	17	
31	1	Поточні рахунки в національній валюті	12000	
31	2	Поточні рахунки в іноземній валюті	620	
31	3	Інші рахунки в банку в національній валюті	50000	
36	1	Розрахунки з вітчизняними покупцями	10000	
36	2	Розрахунки з іноземними покупцями	-	
37	2	Розрахунки з підзвітними особами	300	25
37	5	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	240	
37	7	Розрахунки з іншими дебіторами	1250	
46		Несплачений капітал	12000	
64	1	Розрахунки за податками:		
		6411 з податку на прибуток		850
		6412 з податку на доходи фізичних осіб		630
		6413 з податку на додану вартість		1200
		5414 з комунального податку		34
65	1	Розрахунки за пенсійним забезпеченням		1980
65	2	Розрахунки за соціальним страхуванням		220
65	3	Розрахунки за страхуванням на випадок безробіття		120
65	6	Розрахунки за страхуванням від нещасного випадку		80
66	1	Розрахунки за заробітною платою		5000
68	5	Розрахунки з іншими кредиторами		850

Таблиця 13.2

Звіт касира за 3 жовтня 200_ р.

№ документа	Від кого одержано або кому видано	№ кореспондуючого рахунку	Надходження	Видаток
	Залишок на початок дня		17	
49	Дудко А.Н. – залишок підзвітних сум		100	
50	По чеку КФ 387639 з поточного рахунку		5800	
62	Матвійчук П.Р. – на службове відрядження			640
63	За розрахунково-платіжною відомістю – заробітна плата			5000
64	Антоновій О.Ю. – аліменти			270
	Разом за період		5900	5910
	Залишок на кінець дня		7	

Касир

Підпис

Таблиця 13.3

Звіт касира за 4 – 31 жовтня 200_р.

№ документа	Від кого одержано або кому видано	№ кореспондуючого	Надходження	Видаток
-------------	-----------------------------------	-------------------	-------------	---------

		рахунку		
	Залишок на початок дня		7	
51	Від Грушиної Т.Н. погашення нестачі		240	
52	Від учасників - внески до статутного капіталу		10800	
53	Повернуті кошти різними дебіторами		750	
54	По чеку КФ 387640 з поточного рахунку		5000	
55	Від Матвійчука П. – залишок підзвітної суми		40	
65	Даниленко М.Ю. – відшкодування перевитрат за авансовим звітом			25
66	Щербакові Е.Е. – на господарські потреби			150
67	Анохіної А.Г. позика на житлове будівництво			15000
68	Даниленко Н.М. – матеріальна допомога			300
69	Повернуті кошти різним кредиторам			350
70	Внесені кошти на поточний рахунок у банку			1000
	Разом за період		16830	16825
	Залишок на кінець дня		12	

Касир

Підпис

Матеріал для завдання 2

Виписка № 154 із поточного рахунку за жовтень 200_р

МФО 300089 АКБ „Транс банк” м. Київ
ТОВ „Комфорт”
Поточний рахунок 26005301000688
Код ЄДРПОУ 21651641
Виписка за 03.10.200_р., дата попередньої виписки 30.09.200_р.

Вхідне сальдо

12000,00

№ з/п	Номер докум.	Зміст операції	Дебет	Кредит
1.	300	Перераховано до бюджету ПДВ за вересень 2006 р.	1200,00	
2.	301	Перераховано до бюджету податок на доходи фізичних осіб за вересень 2006 р.	630,00	
3.	302	Перераховано до бюджету податок на прибуток за 9 місяців 2006 р.	850,00	
4.	303	Перераховано до бюджету комунальний податок за вересень 2006 р.	34,00	
5.	305	Перераховано внески до Пенсійного фонду за вересень 2006 р.	1980,00	
6.	306	Перераховано до Фонду соціального страхування за вересень 2006 р.	220,00	
8.	307	Перераховано до Фонду страхування на випадок безробіття за вересень 2006 р.	120,00	
9.	308	Перераховано до Фонду страхування від нещасних випадків за вересень 2006 р.	80,00	
10.	387639	В касу готівка	5800,00	
11.	214	Одержано попередню оплату від покупця		20000,00
		Обороти за день	10914,00	20000,00
		Вихідне сальдо		21086,00

Зміст операцій з поточного рахунку підприємства за 04-31 жовтня 200_р. (виписки № 155 – 169)

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн.
-------	----------------	------------

Зараховано на поточний рахунок:		
1.	Із каси підприємства	1000,00
2.	Відсотки банку по залишках коштів на поточному рахунку	37,00
3.	Відсотки за депозитним рахунком	650,00
4.	Від покупців за отримані товари	400000,00
5.	Попередня оплата (аванс) від покупців	100000,00
6.	Від дебіторів в погашення заборгованості	500,00
7.	Від продажу іноземної валюти (продаж 5000доларів США; курс продажу 1дол. -5,05 грн.; комісія банку 0,3%)	25174,25
8.	Позика банку в межах кредитної лінії	50000,00
Перераховано з поточного рахунку:		
1.	Постачальникам за отримані товари	280000,00
2.	Постачальникам – передплата	150000,00
3.	По чеку в касу підприємства	5000,00
4.	На поповнення депозитного рахунку	10000,00
5.	Частково погашена позика	20000,00
6.	Фінансові санкції (згідно з актом податкового органу)	480,00
7.	Кредиторам за надані послуги	2470,00
8.	На купівлю валюти (включаючи збір до Пенсійного фонду в розмірі 1,5 %)	127250,00
9.	Комісія банку за переказ валюти іноземному постачальнику	151,50

Виписка № 5 із депозитного рахунку за жовтень 200_ р.

МФО 300089 АKB „Трансбанк” м. Київ
 ТОВ „Комфорт”
 Депозитний рахунок 31862124000688
 Код ЄДРПОУ 21651641
 Виписка за 30.10.200_р., дата попередньої виписки 01.010.200_ р.

Вхідне сальдо 50000,00

№ з/п	Номер докум.	Зміст операції	Дебет	Кредит
1.	317	Поповнення депозитного рахунку з поточного рахунку в національній валюті.		10000,00
		Обороти за день		10000,00
		Вихідне сальдо		60000,00

Матеріал для завдання 3

1. Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції, наведені в табл. 13.4

Таблиця 13.4

№ з/п	Зміст операцій	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн.
1.	Виставлено акредитив в установі банку, що обслуговує постачальника: - за рахунок власних коштів - за рахунок короткострокової позики			120000 50000
2.	Отримано в установі банку розрахункову чекову книжку			10000
3.	Оплачено постачальнику за рахунок виставленого акредитиву			165000
4.	Оплачено чеком за доставку матеріалів на склад			1400
5.	Оплачено чеком за доставку готової продукції покупцю. Витрати за рахунок постачальника			1500
6.	Зараховано на поточний рахунок залишок невикористаного акредитиву			?
7.	Зараховані на поточний рахунок кошти, що знаходилися у дорозі:			30000

- в національній валюті			
-------------------------	--	--	--

Завдання 4

1. Відобразити в обліку операції з визнання та погашення дебіторської заборгованості, забезпеченої векселями.

2. Відобразити в обліку нарахування та оплати відсотків за векселем.

20 червня 200_р. реалізовано товар на суму 100000 грн., крім того ПДВ 20% - 20000 грн. Собівартість реалізованого товару 80000 грн. 1 липня 200_р. отримано вексель номіналом 120000 грн. на 60 днів під 12% річних.

Сума відсотків = $120000 * 12\% * 60 : 360 = 2400$ грн.

Кореспонденцію рахунків за наведеною ситуацією навести в табл. 13.5.

Таблиця 13.5

№ з/п	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн..
	20 червня 200_р.			
1.	Визнано дохід від реалізації товарів			
2.	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ			
3.	Списана собівартість реалізованих товарів			
	Липень 200_р.			
4.	Отримано вексель у забезпечення дебіторської заборгованості			
5.	Нараховані відсотки по векселю за липень			
6.	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ			
	Серпень 200_р.			
7.	Нараховані відсотки по векселю за серпень			
8.	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ			
	Вересень 200_р.			
9.	Погашено вексель			
10.	Сплачено відсотки по векселю			

Завдання 5

Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції, наведені в табл. 13.6

Таблиця 13.6

№ з/п	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн.
1.	Перераховано з поточного рахунку постачальнику аванс на придбання матеріалів			12000
2.	Зарахування заборгованості за виданими авансами в рахунок одержаних матеріалів			11600
3.	Повернення постачальником на поточний рахунок невикористаного авансу			400
4.	Нараховано зобов'язання перед бюджетом з податку на прибуток			1400
5.	Перераховано до бюджету з поточного рахунку податок на прибуток			1500
6.	Нарахована орендна плата до отримання від орендаря			600
7.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ			100

Контрольні питання:

1. Що являють собою грошові кошти та їх еквіваленти?
2. Що являють собою ліміт готівки в касі?
3. Як ведеться облік касових операцій?
4. Як ведеться облік грошових коштів в банку?
5. Яка класифікація дебіторської заборгованості та її оцінка в поточному бухгалтерському обліку?

6. Яка оцінка поточної дебіторської заборгованості на дату складання фінансової звітності?
7. Які методи розрахунку резерву сумнівних боргів за міжнародною практикою?
8. Яка інформація щодо грошових коштів та дебіторської заборгованості розкривається у фінансовій звітності?

Рекомендовані джерела: [18, 26, 27, 28, 29, 30, 41, 42, 54].

ТЕМА 14. Облік фінансових інвестицій

1. Складання розрахунку собівартості придбаної фінансової інвестиції.
2. Відображення операцій з придбання фінансових інвестицій в бухгалтерському обліку.
3. Складання розрахунків амортизації дисконту та амортизації премії по інвестиціях в облигації.
4. Визначення фінансового результату від продажу акцій.

Завдання 1

1. Визначити собівартість придбаної фінансової інвестиції.
2. Відобразити операції з придбання довгострокової фінансової інвестиції в бухгалтерському обліку.

Підприємство “Альфа” є одним з засновників підприємства “Бета”, його частка в статутному капіталі підприємства “Бета” складає 200000 грн. або 40%.

Підприємство “Альфа” з поточного рахунку в національній валюті перерахувало до статутного капіталу підприємства “Бета” грошові кошти в розмірі 35% своєї частки.

Завдання 2

1. Відобразити в бухгалтерському обліку операції з вибуття фінансових інвестицій.

Підприємство “Бета” має право власності підприємства-інвестора на частку у статутному капіталі інших підприємств. Фінансові інвестиції обліковуються за методом участі в капіталі.

У звітному періоді всі фінансові інвестиції списані з балансу.

Вихідні дані наведені в табл. 14.1.

Таблиця 14.1

№ з/п	Вид фінансової інвестиції	Балансова вартість, грн.	Причина вибуття	Сума продаж, грн.
1	2	3	4	5
1.	Акції підприємства А (100 акцій за номінальною вартістю 10 грн.)	10000	Продаж за грошові кошти (100 акцій за ціною продажу 10 грн. за 1 акцію)	10000
2.	Акції підприємства Б (100 акцій за номінальною вартістю 10 грн.)	10000	Продаж за грошові кошти (100 акцій за ціною продажу 12 грн. за 1 акцію)	12000
3.	Акції підприємства В (100 акцій за номінальною вартістю 10 грн.)	10000	Продаж в обмін на товари	14400 в тому числі ПДВ 2400
4.	Акції підприємства Г (100 акцій за номінальною вартістю 10 грн.)	10000	Безоплатна передача	-
5.	Частка у статутному капіталі підприємства Д (корпоративні права)	10000	Продаж за грошові кошти	8000
6.	Частка у статутному капіталі підприємства Е (корпоративні права)	10000	Повернення частки у статутному капіталі підприємства Е (вихід із складу засновників)	10000

			товариства)	
--	--	--	-------------	--

Завдання 3

1. Відобразити в бухгалтерському обліку наведені операції
2. Визначити вартість довгострокової фінансової інвестиції, яка буде відображена в бухгалтерському балансі.
3. Зробити розрахунки амортизації дисконту та амортизації премії по інвестиціях в облігації.

Підприємство "Альфа" у грудні 200_ р. придбало 5000 акцій підприємства "Бета" за номінальною вартістю 20 грн. за штуку. Придбаний пакет акцій дозволяє суттєво впливати на діяльність підприємства "Бета" (пакет акцій складає 60% статутного капіталу підприємства "Бета").

За результатами роботи за 2005 р. підприємство "Бета" отримало (згідно даних бухгалтерського обліку) чистий прибуток в сумі 20000 грн. Підприємство "Бета" нарахувало інвестору 12000 грн. дивідендів (20000 x 60%).

Контрольні питання:

1. Що являють собою фінансові інвестиції?
2. Яка класифікація фінансових інвестицій?
3. Як ведеться облік короткострокових фінансових інвестицій?
4. Як ведеться облік довгострокових фінансових інвестицій в дочірні підприємства?
5. Як ведеться облік довгострокових фінансових інвестицій в асоційовані підприємства?
6. Яка інформація щодо фінансових інвестицій підлягає розкриттю у фінансовій звітності?
7. Що являє собою консолідована фінансова звітність? Який порядок її складання?

Рекомендовані джерела: [2, 5, 20, 27, 28, 41].

ТЕМА 15. Облік власного капіталу

1. Облік формування статутного капіталу
2. Облік неоплаченого та вилученого капіталу.
3. Скласти розрахунок та відобразити в обліку емісійний дохід
4. Облік резервного та додаткового капіталу.
5. Облік іншого вкладеного капіталу. Провести дооцінку активів та результати відобразити в обліку.

Завдання 1

Відобразити операції з обліку формування статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Таблиця 15.1

Господарські операції ТОВ "Світанок" у 200_ р.

№ пор.	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн
1	У березні 200_ р. зареєстровано товариство з обмеженою відповідальністю "Світанок". Установчими документами передбачено статутний капітал у розмірі 40 000 Учасниками є: 1. Громадянин України Костенко В.І., його частка – 60% статутного капіталу 2. Громадянин України Семененко О.Д., його частка – 40% статутного капіталу			
2	На день реєстрації товариства кожен з учасників вніс 50%вкладу в грошовій формі. Кошти зараховано на поточний рахунок в національній валюті			
3	У травні 200__ р. учасник Костенко В.І. вніс до статутного капіталу підприємства об'єкт основних засобів – автомобіль, погоджена учасниками справедлива вартість якого склала 12000 грн			
4	У червні 200__ р. учасник Семененко О.Д. вніс до статутного капіталу кошти у сумі 8000 грн, які			

	зараховано на поточний рахунок в національній валюті			
5	У грудні 200__ р. кожен з учасників вніс до каси підприємства по 1000 грн на поповнення капіталу. Рішення про зміну розміру статутного капіталу не приймалося.			

Завдання 2

Відобразити операції з обліку зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.

Таблиця 15.2

Господарські операції ВАТ "Ніка" у 200__ р.

№ пор.	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн
1	ВАТ "Ніка" зареєструвало зміни статутного капіталу: загальні збори акціонерів прийняли рішення про зменшення статутного капіталу шляхом зменшення номінальної вартості випущених акцій у кількості 20000 шт з 3 грн до 2 грн 50 коп. за одну акцію			
2	Сплачена компенсація власникам акцій безготівковим розрахунком			100000
3	ВАТ "Ніка" прийняло рішення про викуп 10000 акцій номінальною вартістю 2 грн 50 коп. за одну акцію з метою їх анулювання			
4	Сплачена компенсація власникам акцій безготівковим розрахунком			25000
5	Викуплені акції анульовано			

Завдання 3

Відобразити операції з обліку резервного капіталу.

Таблиця 15.3

Господарські операції ВАТ "Берегиня"

№ пор.	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн
1	Відображаються відрахування у розмірі 5% чистого прибутку на поповнення резервного капіталу. Чистий прибуток звітного року – 980000 грн			
2	Відображається використання коштів резервного капіталу на виплату дивідендів за привілейованими акціями			20000
3	Відображається використання коштів резервного капіталу на покриття збитків у першому кварталі наступного року			5000

Контрольні питання:

1. Що являє собою власний капітал? Які його види?
2. В чому особливості обліку власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах?
3. В чому особливості обліку власного капіталу і розподілу прибутку корпораціях?
4. Яка інформація щодо власного капіталу підлягає розкриттю у фінансовій звітності?

Рекомендовані джерела: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 15, 25, 27, 28, 41].

ТЕМА 16. Облік зобов'язань

1. Ведення синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з учасниками, розрахунків з іншими кредиторами.
2. Ведення синтетичного та аналітичного обліку кредитних операцій.
3. Складання облікового регістру з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Завдання 1

1. Відобразити в обліку операції з визнання та погашення кредиторської заборгованості, забезпеченої векселями.
2. Відобразити в обліку нарахування та оплати відсотків за векселем.

20 червня 2009 р. отримано товар на суму 120000 грн., крім того ПДВ 20% - 24000 грн.

01 липня 2009р. надано вексель постачальнику номіналом 144000 грн. на 80 днів під 12% річних. Сума відсотків = $144000 * 12\% * 80 : 360 = 3840$ грн. Кореспонденцію рахунків за наведеною ситуацією навести в табл.16.1.

Таблиця 16.1

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн..
	20 червня 2009 р.			
1.	Надійшов товар від постачальника			
2.	Відображений податковий кредит			
	Липень 2009 р.			
3	Виданий вексель у забезпечення кредиторської заборгованості			
4	Нараховані відсотки по векселю за липень			
	Серпень 2009 р.			
5	Нараховані відсотки по векселю за липень			
	Вересень 2009 р.			
6	Погашено вексель			
7	Сплачені відсотки по векселю			

Завдання 2

1. Відобразити в обліку операції по отриманню та погашенню кредиту
2. Відобразити в обліку нарахування та оплати відсотків за кредитом

Підприємство 01 вересня 2009 року отримало від банку кредит у розмірі 60000 грн., строком на 4 місяця під 60% річних для закупки партії товару. По умовам кредитного договору сума кредиту перераховується на поточний рахунок підприємства, відсотки за кредит нараховуються та сплачуються кожного місяця. Основна сума кредиту повинна бути повернена в кінці строку дії кредитного договору.

Кореспонденцію рахунків за наведеною ситуацією навести в табл. 16.2.

Таблиця 16. 2

№ з/п	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн..
	01 вересня 2009 р.			
1	Підприємством отримані кошти на поточний рахунок по кредиту			
	01 жовтня 2009 р.			
2	Нараховані відсотки по кредиту			
3	Сплачені відсотки по кредиту			
	01 листопада 2009р.			
4	Нараховані відсотки по кредиту			
5	Сплачені відсотки по кредиту			
	01 грудня 2009 р.			
6	Нараховані відсотки по кредиту			
7	Сплачені відсотки по кредиту			
	01 січня 2010 р.			
8	Нараховані відсотки по кредиту			
9	Сплачені відсотки по кредиту			
	01 лютого 2010 р.			
10	Нараховані відсотки по кредиту			
11	Сплачені відсотки по кредиту			

12	Погашений кредит			
----	------------------	--	--	--

Завдання 3

1. Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції наведені у табл. 16.3.

Таблиця 16.3

№ з/п	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн..
1	Надійшов на поточний рахунок аванс від покупця			7800
2	Нараховане податкове зобов'язання з отриманого авансу			1300
3	Відображається реалізація продукції в рахунок одержаного авансу			5400
4	Відображається податкове зобов'язання з реалізованої продукції			900
5	Зарахування заборгованості за раніш реалізовану продукцію отриманим авансом			1800
6	Корегування податкового зобов'язання			300
7	Повернення покупцям суму не використаного авансу			600
8	Корегування податкового зобов'язання			100
9	Нараховано зобов'язання перед бюджетом з податку на прибуток			140
10	Нарахована орендна плата за надані в оренду основні засоби			150
11	Перераховано до бюджету з поточного рахунку податок на прибуток			980
12	Перераховано до бюджету з поточного рахунку податок на додану вартість			760

Контрольні питання:

1. Що є зобов'язаннями підприємства? Які види зобов'язань?
2. Які є короткострокові зобов'язання? Як ведеться їх облік?
3. Які є довгострокові зобов'язання? Як ведеться їх облік?
4. Що є забезпеченнями і непередбаченими зобов'язаннями?
5. Яка інформація щодо зобов'язань підлягає розкриттю у фінансовій звітності?

Рекомендовані джерела: [6, 19, 27, 28, 31, 41].

ТЕМА 17. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу

1. Знайомство з типовою документацією з обліку робочого часу, виробітку, нарахування заробітної плати робітникам промислового підприємства в умовах відрядної та погодинної оплати праці.
2. Облік нарахування заробітної плати та розрахунків із працівниками.
3. Вивчення порядку нарахування заробітної плати в умовах різних форм оплати праці.
4. Відображення на рахунках бухгалтерського обліку нарахування та виплати заробітної плати.
5. Облік утримань із заробітної плати.
6. Облік витрат на відпустку працівників.

Завдання 1

1. Скласти первинні документи з обліку виробітку та заробітної плати (табелі обліку робочого часу) за березень 2009 року
2. За наведеними даними розрахувати заробітну плату, скласти розрахунково платіжну відомість.

3. Відобразити операції про нарахування заробітної плати та утримань з неї на рахунках бухгалтерського обліку.

Штатний розклад підприємства

Таблиця 17.1

№	Посада	Кількість штатних одиниць	Посадовий оклад, тарифна сітка, грн..
1	Директор	1	2720
2	Головний бухгалтер	1	2490
3	Завідувач виробництвом	1	2670
4	Менеджери з питань комерційної діяльності	2	1980
5	Робітники	5	1050
6	Водій	1	950
7	Прибиральниця	1	850

Контрольні питання:

1. Які завдання обліку праці та її оплати?
2. Як ведеться облік основного складу і використання робочого часу на підприємстві?
3. Що є підставою для нарахування заробітної плати?
4. Коли здійснюють розрахунки по середній заробітній платі?
5. В яких документах ведуть облік розрахунків з персоналом?
6. Назвіть види утримань із заробітної плати.
7. Як організують облік розрахунків з органами соціального страхування?

Рекомендовані джерела: [6, 27, 28, 31, 41].

ТЕМА 18. Облік витрат діяльності підприємства

1. Облік витрат операційної діяльності.
2. Облік фінансових витрат.
3. Облік інших витрат звичайної діяльності.
4. Облік витрат з податку на прибуток.
5. Облік витрат майбутніх періодів

Завдання 1

1. Відобразити операції з обліку доходів і витрат основної операційної діяльності підприємства, яке займається виробництвом продукції.
2. Визначити наступні показники:
  - чистий дохід від реалізації продукції;
  - валовий прибуток (збиток)

Таблиця 18.1

Господарські операції підприємства – ЗАТ "Дніпрянка" у грудні 200__р.

№ пор.	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн.
1	На підставі накладних на внутрішнє переміщення списано:			
	сировину на виробництво готової продукції;			310000
	– пакувальні матеріали для затарювання готової продукції			1400
2	На підставі розрахунково-платіжної відомості нарахована оплата праці:			
	– виробничого персоналу			15000
	– апарату управління цехом			4000
	– апарату управління підприємством			12000
	– персоналу, що забезпечує збут			

	готової продукції			8000
3	На підставі розрахунку бухгалтера нараховано внески до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та пенсійного забезпечення, виходячи з витрат на оплату праці: – виробничого персоналу; – апарату управління цехом; – апарату управління підприємством; – персоналу, що забезпечує збут готової продукції;			5700 1500 4500 3000
4	Нарахована амортизація згідно розрахунку бухгалтера: – основних засобів загальновиробничого призначення; – інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого призначення; – офісного обладнання			6500 600 2400
5	Нараховано поточні зобов'язання згідно договорів операційної оренди: – складського приміщення для зберігання готової продукції вартість оренди без ПДВ ПДВ до сплати – офісного приміщення вартість оренди без ПДВ ПДВ до сплати			5000 1000 6000 2000 400 2400
6	Нараховано поточні зобов'язання згідно актів наданих послуг з утримання основних засобів (ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, охорона): – загальновиробничого призначення вартість послуг без ПДВ ПДВ до сплати – загальногосподарського призначення вартість послуг без ПДВ ПДВ до сплати			8000 1600 9600 1500 300 1800
7	Нараховано поточні зобов'язання згідно актів наданих послуг з транспортування готової продукції вартість послуг без ПДВ ПДВ до сплати			9000 1800 10800
8	Нараховано поточні зобов'язання згідно рахунків, пред'явлених до оплати за послуги зв'язку вартість послуг без ПДВ ПДВ до сплати			800 160 960
9	Нараховано комунальний податок згідно розрахунку бухгалтера			17
10	Списано загальновиробничі витрати згідно розрахунку бухгалтера <i>Примітка.</i> Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати відсутні			
11	На підставі накладних визнано дохід від реалізації готової продукції з наступною оплатою: – вартість реалізації готової продукції без ПДВ – 400 000			

	– ПДВ –	80 000		
	– до сплати	480 000		
12	На підставі податкових накладних нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			80000
13	На підставі розрахунку бухгалтера відображена собівартість реалізованої готової продукції			320000
14	Згідно виписки з поточного рахунку в національній валюті зарахована оплата покупців за реалізовану готову продукцію			478500
15	Згідно договору покупцю надана знижка за дострокову оплату			1500

Контрольні питання:

1. Як класифікуються витрати виробництва?
  2. Назвіть елементи собівартості продукції.
  3. Які етапи обліку процесу витрат на виробництво продукції?
  4. Які рахунки використовують для обліку процесу виробництва
  5. Охарактеризуйте методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції. Як групуються елементи витрат?
  6. Який склад загальновиробничих витрат?
  7. Назвіть типи обліку зведення витрат виробництва.
- Рекомендовані джерела: [2, 6, 8, 23, 24, 41].

ТЕМА 19 . Облік доходів і фінансових результатів

1. Синтетичний облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
2. Облік фінансових доходів.
3. Облік інших доходів звичайної діяльності.
4. Облік доходів майбутніх періодів.
5. Облік фінансових результатів.

Завдання 1

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміну.

Таблиця 19.1

№	Термін	Визначення
1	Доходи	А. Зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)
2	Витрати	Б. Збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників)
3	Прибуток	В. Перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати
4	Збиток	Г. Сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати
5	Операційна діяльність	Д. Діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства
6	Фінансова діяльність	Е. Придбання та реалізація необоротних активів, а також фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів
7	Інвестиційна діяльність	Ж. Операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частину його доходу, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю

Завдання 2

Відобразити операції з обліку доходів і витрат основної операційної діяльності підприємства, яке займається оптовою торгівлею. Визначити наступні показники:

- чистий дохід від реалізації товарів;
- валовий прибуток (збиток).
-

Господарські операції підприємства – ТОВ "Росава"

у грудні 200__ р.

Таблиця 19.2

№ пор.	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн.
1	Згідно виписки з поточного рахунку зарахована попередня оплата покупців			600000
2	Згідно податкових накладних нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			100000
3	На підставі накладних визнано дохід від реалізації товарів, поставлених в рахунок одержаної попередньої оплати: – вартість реалізації товарів без ПДВ – ПДВ – до сплати			500000 100000 600000
4	Згідно розрахунку бухгалтера відображена собівартість реалізованих товарів			460000
5	На підставі накладної оприбутковано браковані товари, повернені покупцем: – вартість товарів у продажних цінах без ПДВ – ПДВ – собівартість реалізації бракованих товарів			300 60 250
6	Згідно виписки з поточного рахунку списано кошти, повернені покупцю за браковані товари			360
7	На підставі розрахунково-платіжної відомості нарахована оплата праці: – апарату управління підприємством; – персоналу, що забезпечує збут товарів			14000 16000
8	На підставі розрахунку бухгалтера нараховано внески до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та пенсійного забезпечення, виходячи з витрат на оплату праці: – апарату управління підприємством – персоналу, що забезпечує збут товарів			5300 6100
9	Нараховано поточні зобов'язання згідно договору операційної оренди: – складу для зберігання товарів вартість оренди без ПДВ ПДВ до сплати – офісного приміщення вартість оренди без ПДВ ПДВ до сплати			2000 400 2400 1500 300 1800
10	Нараховано поточні зобов'язання згідно актів наданих послуг: – доставка товарів покупцям вартість послуг без ПДВ ПДВ до сплати – реклама товарів вартість послуг без ПДВ ПДВ до сплати			6000 1200 7200 400 80 480
11	Нарахована амортизація офісних меблів			200

Завдання 3

Відобразити операції з обліку доходів і витрат фінансової та інвестиційної діяльності.

**Господарські операції підприємства ЗАТ "Дніпрянка"
та підприємства ТОВ "Росава" у грудні 200__ р.**

Таблиця 19.3

№ пор.	Зміст операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку	Сума, грн
ЗАТ "Дніпрянка"				
1	Згідно довідки бухгалтера визнано дохід, пов'язаний зі збільшенням частки інвестора в чистих активах дочірнього підприємства			15000
2	На підставі виписки відображається одержання відсотків за користування банком коштами на поточному рахунку в національній валюті			35
3	На підставі розрахунку бухгалтера відображається нарахування зобов'язань зі сплати відсотків за користування кредитом банку			200
4	Згідно акту приймання-передачі основних засобів та рахунку визнано дохід від реалізації виробничого обладнання: – вартість реалізації без ПДВ – ПДВ – до сплати – первісна вартість виробничого обладнання – знос			15000 3000 18000 14000 500
ТОВ "Росава"				
1	Згідно розрахунку бухгалтера відображається нарахування дебіторської заборгованості за належними до одержання дивідендами від володіння корпоративними правами			3000
2	На підставі накладної та рахунку визнано дохід від реалізації акцій не власної емісії: – вартість реалізації акцій – – балансова вартість акцій – – витрати, пов'язані з реалізацією акцій, сплачені в безготівковому порядку			95000 90000 200
3	На підставі акту на списання основних засобів відображаються витрати, пов'язані ліквідацію офісних меблів внаслідок непридатності їх для подальшого використання – первісна вартість – знос			2400 2000
4	Згідно розрахунку бухгалтера визнано дохід у сумі нарахованої амортизації безоплатно отриманих основних засобів			40

Контрольні питання:

Назвіть основні підходи до визнання доходів.

Охарактеризуйте зміст доходів та їх групування за видами діяльності підприємства.

Як організують облік доходів від фінансової діяльності підприємства?

Назвіть рахунки для обліку доходів відповідно до видів діяльності підприємства.

Як організують облік доходів від реалізації продукції (робіт, послуг)?

Як визначається фінансовий результат звичайної діяльності до оподаткування?

Як використовується чистий прибуток?

Як визначається нерозподілений прибуток (непокритий збиток)?

Рекомендовані джерела: [2, 6, 8, 22, 23, 24, 41].

ТЕМА 20. Фінансова звітність

1. Складання фінансової звітності підприємства.

Завдання 1.

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій.
2. Скласти оборотний баланс станом на 31.12.2009 р.
3. Скласти баланс та звіт про фінансові результати.

Таблиця 20.1.

			КОДИ		
		Дата (рік, місяць, число)			01
Підприємство	ТОВ "Аванта"	за ЄДРПОУ	21631500		
Територія	Печерський р-н м. Києва	за КОАТУУ	8037500000		
Орган державного управління	самостійне	за СПОДУ	07774		
Галузь		за ЗКГНГ	18221		
Вид економічної діяльності	виробництво	За КВЕД	15.51.0		
Одиниця виміру:	Тис. грн.	Контрольна сума			

Залишки на рахунках ТОВ "Аванта", код 21631500 станом на 31.12.2008р.

Таблиця 20.2

Сальдо по рахунках станом на 31.12.2008 р.		
Код рахунку, субрахунку	Д-т	К-т
10	200000	
12	60000	
131		40000
201	400000	
26	130000	
311	240000	
361	102000	
371	37200	
377	72000	
40		100000
425		88000
431		24000
441		408000
46	24000	
631		64000
6411		26000
6412		24000
6413		22000
6414		1200
651		16000
652		6000
653		2000
661		170000
681		250000
685		24000
Всього	1265200	1265200

Господарські операції ТОВ "Аванта"

№	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Списано на основне виробництво сировину і матеріали	1450000
2.	Нараховано заробітну плату основних виробничих робітників	400000
3.	Нараховано на заробітну плату збір на обов'язкове державне пенсійне страхування	128000
4.	Нараховано на заробітну плату внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю	11600
5.	Нараховано на заробітну плату внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	7600
6.	Нараховано на заробітну плату внесок на обов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві і професійного захворювання	2800
7.	Нараховано амортизацію загальновиробничих основних засобів	10500
8.	Оплачено комунальні послуги з ПДВ	180000
9.	Віднесено комунальні послуги без ПДВ на загальновиробничі витрати	150000
	Податковий кредит з ПДВ віднесено на розрахунки з бюджетом	30000
10.	Нараховано заробітну плату загальновиробничого персоналу	200000
11.	Нараховано на заробітну плату збір на обов'язкове державне пенсійне страхування	64000
12.	Нараховано на заробітну плату внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю	5800
13.	Нараховано на заробітну плату внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	3800
14.	Нараховано на заробітну плату внесок на обов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві і професійного захворювання	1400
15.	Нараховано амортизацію нематеріальних активів загальновиробничого призначення	12000
16.	Сплачено орендну плату за оренду виробничого будинку з ПДВ	393000
17.	Віднесено податковий кредит з ПДВ на розрахунки з бюджетом	65000
18.	Віднесено витрати з орендної плати на загальновиробничі витрати на суму без ПДВ	327500
19.	На суму ПДВ	65500
20.	Оприбутковано МШП строком експлуатації менше ніж 365 днів без ПДВ	50000
21.	Віднесено суму ПДВ на розрахунки з бюджетом	10000
22.	Здійснено розрахунки з кредиторами по ПШП	60000
23.	Списано МШП на загальновиробничі витрати	50000
24.	Списано на виробництво загальновиробничі витрати відповідно до нормальної потужності підприємства	825000
25.	Оприбутковано готову продукцію на склад за виробничою собівартістю	2825000
26.	Відвантажено готову продукцію з ПДВ за ціною реалізації	7200000
27.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	1200000
28.	Списано доходи від реалізації продукції на фінансові результати	6000000
29.	Оплачено реалізовану продукцію	7200000
30.	Надійшов аванс за нерелізовану продукцію на суму з ПДВ	2400000
31.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	400000
32.	Списано виробничу собівартість реалізованої продукції	2825000
33.	Списано виробничі витрати на фінансові результати	2825000
34.	Отримано послуги без ПДВ (аудиторські та інші віднесені на адміністративні витрати)	400500
	Віднесено податковий кредит з ПДВ на розрахунки з бюджетом	80100

35.	Нараховано оплату праці адміністративному апарату	200000
36.	Нараховано на заробітну плату збір на обов'язкове державне пенсійне страхування	64000
37.	Нараховано на заробітну плату внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю	5800
38.	Нараховано на заробітну плату внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	3800
39.	Нараховано на заробітну плату внесок на обов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві	1400
40.	Нараховано комунальний та інші місцеві податки	4500
41.	Списано адміністративні витрати на фінансові результати	680000
42.	Отримано маркетингові послуги без ПДВ	42000
	Відображено податковий кредит з ПДВ	8400
43.	Отримано рекламні послуги без ПДВ	378000
	Відображено податковий кредит з ПДВ	75600
44.	Списано на фінансові результати витрати на збут	420000
45.	Визнано штрафні санкції	32000
46.	Сплачено штрафні санкції	32000
47.	Списано на фінансові результати інші витрати операційної діяльності	32000
48.	Нараховано податок на прибуток і відстрочені податкові активи	?
49.	Списано податок на прибуток на фінансові результати	?
50.	Перераховано податок на прибуток у бюджет	20000
51.	Визначено чистий прибуток	?
52.	Вкладено кошти на депозит	600000
53.	Нараховано відсотки по депозиту	120000
54.	Списано доходи на фінансові результати	120000
55.	Відображено чистий прибуток підприємства	?
56.	Отримано відсотки по депозиту на поточний рахунок	120000
57.	Оплачено за сировину і матеріали	1440000
58.	Віднесено податковий кредит на розрахунки з бюджетом	240000
59.	Оприбутковано сировину і матеріали без ПДВ	1200000
60.	На суму ПДВ	240000
61.	Перераховано внески до статутного капіталу ТОВ "Квітень"	60000
62.	Нараховано дивіденди фізичним особам -резидентам	40000
63.	Нараховано авансовий внесок з податку на прибуток	12000
64.	Сплачено авансовий внесок до бюджету	12000
65.	Здійснено відрахування до резервного капіталу підприємства	1000
66.	Здійснено утримання із заробітної плати:	
	Прибуткового податку	120000
	Збору на обов'язкове державне пенсійне страхування	16000
	Внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття	4000
	Внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю	4000
67.	Отримано заробітну плату з банку в касу підприємства	660000
68.	Отримано дивіденди з банку в касу підприємства	40000
69.	Видано заробітну плату працівникам з каси	660000
70.	Виплачено дивіденди фізичним особам	40000
71.	Перераховано в бюджет податки:	
	До Пенсійного фонду	272000
	До фонду соціального страхування по тимчасовій непрацездатності	27200
	До фонду соціального страхування від нещасного випадку	5600
	До фонду соціального страхування на випадок безробіття	15200
	Прибуткового податку	120000

Комунальний та інші місцеві податки	4000
-------------------------------------	------

Контрольні питання:

1. Який склад та призначення фінансової звітності?
2. Що являє собою бухгалтерський баланс, які його форми?
3. Яка структура активу балансу?
4. Яка структура пасиву балансу?
5. Що являє собою Звіт про фінансові результати? Які його форми?
6. Що являє собою Звіт про рух грошових коштів?
7. Які інші форми фінансової звітності складають підприємством? Яка їх суть та значення?

Рекомендовані джерела: [6, 10, 11, 12, 13, 14, 42, 49, 54, 57]